

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 2013

441/2013

Eläintautilaki

Annettu Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2013

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tarkoitus

Tämän lain tarkoituksena on ehkäistä ja vähentää sellaisia sairauksia ja tartuntoja, jotka voivat siirtyä eläimestä toiseen eläimeen tai ihmiseen (*eläintauti*), eläinten terveyden edistämiseksi, ihmisten terveyden suojaamiseksi, elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseksi ja kotieläintuotannon toimintaedellytysten turvaamiseksi.

2 §

Soveltamisala

Tässä laissa säädetään eläintautien ennaltaehkäisystä, eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seurannasta sekä eläintautien hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi tarvittavista toimenpiteistä.

Tätä lakia sovelletaan Suomen valtion rajat ylittäviin eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden ja muiden eläintauteja levittävien esineiden siirtoihin, jollei asiasta säädetä eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetussa laissa (1192/1996).

3 §

Euroopan unionin lainsäädäntö

Tätä lakia sovelletaan seuraavien eläintautien vastustamista koskevien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen säädösten täytäntöönpanoon siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla:

1) tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 999/2001;

2) lemmikkieläinten muihin kuin kaupallisiin kuljetuksiin sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista ja neuvoston direktiivin 92/65/ETY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 998/2003 (*lemmikkieläinasetus*);

3) salmonellan ja muiden tiettyjen elintarvikkeiden kautta tarttuvien tiettyjen zoonosien aiheuttajien valvonnasta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 2160/2003 (*zoonosiasetus*);

4) rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta annettu Eu-

HE 130/2012
MmVM 1/2013
EV 51/2013

Komission asetus (EY) N:o 1857/2006; (32006R1857); EUVL N:o L 358, 16.1.2006, s. 3

roopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 882/2004 (*valvonta-asetus*);

5) ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden virallisen valvonnan järjestämistä koskevista erityissäännöistä annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 854/2004; sekä

6) muiden kuin ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläimistä saatavien sivutuotteiden ja niistä johdettujen tuotteiden terveyssäännöistä sekä asetuksen (EY) N:o 1774/2002 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1069/2009.

Lisäksi lakia sovelletaan seuraavien Euroopan unionin säädösten ja niiden nojalla annettujen alemmanasteisten säädösten täytäntöönpanoon siltä osin kuin niiden täytäntöönpanosta ei säädetä muun lain nojalla:

1) eläinten terveyteen liittyvistä ongelmista yhteisön sisäisessä nautaeläinten ja sikojen kaupassa annettu neuvoston direktiivi 64/432/ETY;

2) eläintaudeista ilmoittamisesta yhteisössä annettu neuvoston direktiivi 82/894/ETY;

3) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten pakastetun siemennesteen kaupassa ja tuonnissa annettu neuvoston direktiivi 88/407/ETY;

4) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä naudansukuisten kotieläinten alkioiden kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista annettu neuvoston direktiivi 89/556/ETY;

5) eläinlääkärintarkastuksista yhteisön sisäisessä kaupassa sisämarkkinoiden toteuttamista varten annettu neuvoston direktiivi 89/662/ETY;

6) eläinlääkärin- ja kotieläinjalostustarkastuksista yhteisön sisäisessä tiettyjen elävien eläinten ja tuotteiden kaupassa annettu neuvoston direktiivi 90/425/ETY;

7) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä siansukuisten kotieläinten siemennesteen kaupassa ja tuonnissa annettu neuvoston direktiivi 90/429/ETY;

8) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä lampaiden ja vuohien kaupassa annettu neuvoston direktiivi 91/68/ETY;

9) afrikkalaisen hevusruton valvontasään-

nöistä ja torjuntatoimenpiteistä annettu neuvoston direktiivi 92/35/ETY;

10) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista eläinten, siemennesteen, munasolujen ja alkioiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa siltä osin kuin niitä eivät koske direktiivin 90/425/ETY liitteessä A olevassa I jaksossa mainittujen erityisten yhteisön säädösten eläinten terveyttä koskevat vaatimukset annettu neuvoston direktiivi 92/65/ETY (*neuvoston direktiivi 92/65/ETY*);

11) yhteisön toimenpiteistä Newcastlel taudin torjumiseksi annettu neuvoston direktiivi 92/66/ETY;

12) eläinten terveyttä ja kansanterveyttä koskevista vaatimuksista sellaisten tuotteiden yhteisön sisäisessä kaupassa ja yhteisöön tuonnissa, joita eivät koske direktiivin 89/662/ETY ja, taudinaiheuttajien osalta, direktiivin 90/425/ETY liitteessä A olevassa I luvussa mainittujen erityisten yhteisön säädösten kyseiset vaatimukset annettu neuvoston direktiivi 92/118/ETY;

13) yhteisön yleisistä toimenpiteistä tiettyjen eläintautien torjumiseksi sekä swine vesicular -tautiin liittyvistä erityistoimenpiteistä annettu neuvoston direktiivi 92/119/ETY;

14) eläimiä ja eläintuotteita koskevien todistusten laadinnasta annettu neuvoston direktiivi 96/93/EY;

15) lampaan bluetongue-taudin torjunta- ja hävittämistoimenpiteitä koskevista erityissäännöksistä annettu neuvoston direktiivi 2000/75/EY;

16) yhteisön toimenpiteistä klassisen sikaruton torjumiseksi annettu neuvoston direktiivi 2001/89/EY;

17) erityissäännöksistä afrikkalaisen sikaruton torjumiseksi ja direktiivin 92/119/ETY muuttamisesta Teschenin taudin ja afrikkalaisen sikaruton osalta annettu neuvoston direktiivi 2002/60/EY;

18) ihmisravinnoksi tarkoitettujen eläinperäisten tuotteiden tuotantoon, jalostukseen, jakeluun ja yhteisön alueelle tuomiseen liittyvistä eläinten terveyttä koskevista säännöistä annettu neuvoston direktiivi 2002/99/EY;

19) yhteisön toimenpiteistä suu- ja sorkkataudin torjumiseksi, direktiivin 85/511/EY sekä päätösten 89/531/ETY ja 91/665/ETY kumoamisesta ja direktiivin 92/46/ETY muuttamisesta annettu neuvoston direktiivi 2003/85/EY;

20) tiettyjen zoonoosien ja niiden aiheuttajien seurannasta, neuvoston päätöksen 90/424/ETY muuttamisesta ja neuvoston direktiivin 92/117/ETY kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2003/99/EY;

21) yhteisön toimenpiteistä lintuinfluenssan torjumiseksi ja direktiivin 92/40/ETY kumoamisesta annettu neuvoston direktiivi 2005/94/EY;

22) vesiviljelyeläimiin ja niistä saataviin tuotteisiin sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista sekä vesieläinten tiettyjen tautien ehkäisemisestä ja torjunnasta annettu neuvoston direktiivi 2006/88/EY;

23) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista elävien hevoseläinten liikkuvuuden ja kolmansista maista tapahtuvan tuonnin osalta annettu neuvoston direktiivi 2009/156/EY; sekä

24) eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista yhteisön sisäisessä siipikarjan ja siitosmunien kaupassa ja tuonnissa kolmansista maista annettu neuvoston direktiivi 2009/158/EY.

4 §

Suhde muuhun lainsäädäntöön

Elintarviketurvallisuuteen vaikuttavasta eläintautien vastustamisesta säädetään myös elintarvikelaissa (23/2006).

Väestön suojaamisesta eläimistä ihmisiin tarttuvilta taudeilta säädetään myös tartuntatautilaissa (583/1986).

Luonnonvaraisten eläinten rauhoituksesta ja siitä poikkeamisesta säädetään luonnon-suojelulaissa (1096/1996), metsästyslaissa (615/1993) ja kalastuslaissa (286/1982).

5 §

Eläintautien luokitus

Eläintaudit jaetaan tässä laissa *vastustettaviin eläintauteihin, ilmoitettaviin eläintauteihin* sekä *muihin eläintauteihin*.

Vastustettavat eläintaudit jaetaan edelleen:

1) *valvottaviin eläintauteihin*, jotka aiheuttavat sellaista taloudellista vahinkoa eläintenpidolle, vahinkoa luonnonvaraisille eläin-

kannoille, vaaraa ihmisten terveydelle taikka vahinkoa eläinten tai tavaroiden viennille ja kaupalle, että taudin vastustaminen on näiden suojaamiseksi perusteltua;

2) *vaarallisiin eläintauteihin*, jotka merkittävästi vaikeuttavat kotieläintuotannon toimintaedellytyksiä, merkittävästi vahingoittavat luonnonvaraisia eläinkantoja, merkittävästi estävät tai haittaavat eläinten tai tuotteiden vientiä ja kauppaa taikka voivat tarttua eläimestä ihmiseen aiheuttaen vakavan sairauden; sekä

3) *helposti leviäviin eläintauteihin*, jotka täyttävät edellä 2 kohdassa säädetyt edellytykset sekä lisäksi leviävät erityisen helposti.

Eläintauti voidaan nimetä vastustettavaksi eläintaudiksi, jos sen esiintymiseen voidaan vaikuttaa eläintautien vastustamisella. Jos eläintaudin aiheuttamien haittojen taikka taudintorjuntatoimenpiteiden tehokkuuden kannalta on tarkoituksenmukaista, eläintauti voidaan nimetä vastustettavaksi eläintaudiksi tietyllä maantieteellisesti rajatulla alueella taikka tiettyjen eläinlajien tai tuotantomuotojen osalta. Eläintauti voidaan nimetä vastustettavaksi eläintaudiksi, vaikka sen tarttuvuudesta, leviävyydestä tai taudin aiheuttamista haitoista ei ole varmuutta, jos taudin katsotaan aiheuttavan välitöntä uhkaa eläinten tai ihmisten terveydelle.

Ilmoitettavaksi eläintaudiksi voidaan nimetä sellainen muu kuin vastustettava eläintauti, jonka esiintymisen seuranta on tarpeen ihmisten tai eläinten terveyden suojaamiseksi taikka eläinten tai tuotteiden kaupan tai viennin turvaamiseksi. Tauti voidaan nimetä ilmoitettavaksi eläintaudiksi, vaikka sen tarttuvuudesta ei ole täyttä varmuutta, jos taudin seuranta katsotaan tarpeelliseksi.

Vastustettavat eläintaudit ja ilmoitettavat eläintaudit nimetään sekä vastustettavat eläintaudit jaetaan 2 momentissa tarkoitettuihin luokkiin maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

6 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *uudella vakavalla eläintaudilla* ennen esiintymätöntä tai erittäin harvinaista, haital-

lisilta vaikutuksiltaan vastustettaviin eläintautiteihin verrattavaa eläintautia, jota ei ole nimetty vastustettavaksi tai ilmoitettavaksi eläintaudiksi;

2) *zoonoosilla* eläintautia, joka voi siirtyä eläimen ja ihmisen välillä;

3) *taudille alttiilla lajilla* eläinlajeja, johon eläintaudin tieteellisen selvityksen perusteella tiedetään tai oletetaan voivan tarttua tai joka on määritelty taudille alttiiksi lajiksi Euroopan unionin lainsäädännössä;

4) *siipikarjalla* lintuja, joita pidetään lihan, kulutukseen tarkoitettujen munien tai muiden valmisteiden tuottamista, riistalintujen istuttamista taikka edellä mainittujen lintujen tuottamiseen tähtääviä kasvatusohjelmia varten;

5) *nautaeläimillä* kaikkia kesynautarotuja, biisoneita ja vesipuhveleita;

6) *apinoilla* simiae- ja prosimiaeheimoon kuuluvia lajeja;

7) *lemmikkieläimellä* lemmikkieläinasetuksessa tarkoitettua lemmikkieläintä;

8) *vesieläimillä* vedessä eläviä kaloja, äyriäisiä ja nilviäisiä;

9) *vesiviljelyeläimillä* viljelylaitoksessa olevia, viljelylaitoksesta peräisin olevia ja viljelylaitokseen toimitettavaksi tarkoitettuja vesieläimiä;

10) *vektorilla* vesieläintä ja selkärangattonta maaeläintä, joka voi levittää eläintautia eläimestä toiseen eläimeen, eläimestä ihmiseen tai ihmisestä eläimeen sairastumatta siihen itse;

11) *sukusoluilla* eläinten lisäämiseksi tarkoitettuja hedelmöitettyjä tai hedelmöittymättömiä sukusoluja;

12) *alkioilla* nisäkkäiden varhaisia kehitystasteita, jotka on tarkoitus siirtää vastaanot-tajaeläimeen;

13) *eläimestä saadulla tuotteella* mitä tahansa eläimestä peräisin olevaa tuotetta, jonka välityksellä eläintauti voi levitä;

14) *eläimistä vastuussa olevalla toimijalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa (238/2010) tarkoitettua eläimistä vastuussa olevaa toimijaa;

15) *pitopaikalla* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua pitopaikkaa;

16) *pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla* pitopaikan omistajaa ja haltijaa;

17) *eläinlääkärillä* henkilöä, jolla on eläinlääkärinammatin harjoittamisesta annetun lain (29/2000) nojalla oikeus harjoittaa eläinlääkärinammattia Suomessa;

18) *valvontaviranomaisella* Elintarvike-turvallisuusvirastoa, aluehallintovirastoa ja kunnaneläinlääkärää;

19) *eläimen lopettamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatavaa lihaa ei ole tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

20) *eläimen teurastamisella* eläimen kuoleman aiheuttavaa toimenpidettä, jonka seurauksena saatava liha on tarkoitettu käytettäväksi elintarvikkeena;

21) *perkaamisella* sisäelinten poistamista kaloista tarkoituksena käyttää kalat elintarvikkeena;

22) *perkaamolla* elintarvikelaissa tarkoitettua elintarvikehuoneistoa, jossa perataan kaloja;

23) *markkinoille saattamisella* myytäväksi tarjoamista taikka myyntiä tai muuta korvausta vastaan tai korvauksetta tapahtuvaa siirtämistä, ei kuitenkaan siirtämistä saman pitopaikan sisällä;

24) *karanteenilla* pitopaikkaa, jossa eläimiä pidetään eristyksissä sen selvittämiseksi, esiintyykö niillä eläintautia;

25) *jäsenvaltiolla* Euroopan unionin jäsenvaltiota sekä valtiota, joka Euroopan unionin sisämarkkinoiden toimintaa koskevaa Euroopan unionin lainsäädäntöä sovellettaessa rinnastetaan Euroopan unionin jäsenvaltioon Euroopan unionin ja kyseisen valtion välillä tehdyn sopimuksen perusteella;

26) *eläinten keräyskeskuksella* pitopaikkaa, johon kootaan useasta eri pitopaikasta peräisin olevia eläimiä kaupan asetettavien erien muodostamiseksi;

27) *eläinvälittäjällä* eläintunnistusjärjestelmästä annetussa laissa tarkoitettua eläinvälittäjää; sekä

28) *laboratoriolla* tutkimuslaitosta, diagnostista tai analyttistä laboratoriota ja mitä tahansa muuta paikkaa, jossa tutkitaan tai analysoidaan eläimistä tai niiden elinympäristöstä peräisin olevia näytteitä.

2 luku

Eläintautien ennaltaehkäisy ja valvonta

7 §

Pitopaikan suojaaminen eläintaudeilta

Pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen huolehtimaan pitopaikan toimintaan nähden riittävistä menettelytavoista, joilla vastustettavien eläintautien leviämistä pitopaikkaan voidaan ennaltaehkäistä. Jos pitopaikka on elintarvikelaissa tarkoitettu alkutuotantopaikka, toimijan tulee lisäksi laatia kirjallinen kuvaus menettelytavoista.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista menettelytavoista pitopaikoissa, joissa eläinmäärän tai tuotantomuodon vuoksi on tavanomaista suurempi vastustettavien eläintautien esiintymisen vaara taikka joissa esiintyvistä eläintaudeista muille pitopaikoille, ihmisten terveydelle tai ympäristölle aiheutuvien vaarojen tai vahinkojen arvioidaan eläinmäärän tai tuotantomuodon vuoksi olevan vakavia. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista menettelytavoista, jos zoonoosien vastustamista koskevan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpano sitä edellyttää.

8 §

Pakollinen terveystarkastus

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee valvoa tietyn vastustettavan eläintaudin esiintymistä, jos pitopaikkaan liittyy erityistä kyseisen taudin esiintymisen tai leviämisen vaaraa ja jos taudin esiintymisen säännöllinen valvonta on välttämätöntä Euroopan unionin säädösten täytäntöön panemiseksi tai taudin leviämisvaaran hallitsemiseksi (*pakollinen terveystarkastus*). Pakollisessa terveystarkastuksessa tulee seurata eläinten terveydentilaa, ottaa tai otattaa eläimistä tarvittavat näytteet eläintaudin varalta, lähettää näytteet laboratorioon tutkittaviksi sekä pitää kirjaa näytteiden ottamisesta ja lähettämisestä. Tarvittaessa toimijan tulee lähettää valvontaviranomaiselle näytteiden tutkimustuloksia koskevat tiedot ja tehdä ilmoitus eläintaudin esiintymisestä

pitopaikassa, pitopaikan eläinmäärästä sekä uusien eläinten ottamisesta pitopaikkaan.

Kunnaneläinlääkärin on tehtävä pitopaikoissa, joita pakollinen terveystarkastus koskee, säännöllisesti ja taudin valvomiseksi tarkoituksenmukaisin väliajoin tarkastuksia sen selvittämiseksi, onko pakolliseen terveystarkastukseen sisältyviä velvoitteita noudatettu ja esiintyykö pitopaikassa eläintautia, jonka vastustamiseksi terveystarkastusta toteutetaan.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, mitä pitopaikkoja ja minkä eläintautien valvontaa pakollinen terveystarkastus koskee, sekä annetaan tarkemmat säännökset velvoitteista. Tarkemmat säännökset näytteiden määrystä, näytteenoton tiheydestä, tavasta, jolla näytteet otetaan ja lähetetään tutkittaviksi, näytteiden tutkimisesta laboratorioissa sekä näytteitä koskevasta kirjanpidosta annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 2 momentissa tarkoitettujen viranomais tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

9 §

Vapaaehtoinen terveystarkastus ja pitopaikkojen terveystarkastus

Pitopaikasta vastuussa olevalla toimijalla on oikeus saada pitopaikalleen terveystarkastus pitopaikasta aiheutuvaa eläintaudin leviämistä kuvaavan luokittelun mukaisesti, jos hän sitoutuu valvomaan kyseessä olevaa eläintautia pitopaikassa ja täyttää eläintaudin valvontaa koskevat edellytykset (*vapaaehtoinen terveystarkastus*).

Vapaaehtoiseen terveystarkastukseen sitoutuneen toimijan tulee teettää eläimille säännöllisiä terveystarkastuksia, ottaa tai otattaa eläimistä tarvittavat näytteet eläintaudin varalta, lähettää näytteet laboratorioon tutkittaviksi, pitää kirjaa näytteiden ottamisesta ja lähettämisestä sekä tarvittaessa tehdä viranomaiselle ilmoitus eläintaudin esiintymisestä pitopaikassa. Toimijan tulee myös noudattaa terveystarkastukseen sisältyviä kieltoja, ehtoja ja rajoituksia, jotka koskevat taudille alttiisiin eläinlajeihin kuuluvien eläinten taikka niiden sukusolujen tai alkioiden hankintaa pitopaikasta, jota terveystarkastus ei koske, tai alemman terveystarkastusluokkaan kuuluvasta pitopai-

kasta, sekä eläinten merkitsemiseen ja eläimiä, sukusoluja ja alkioita koskevaan kirjanpitoon liittyviä velvoitteita.

Pitopaikat, joita vapaaehtoinen terveystarkastus koskee, jaetaan terveystarkastusluokkiin sen mukaan, kuinka suurella todennäköisyydellä niissä ei esiinny eläintautia, jota valvotaan. Luokittelussa otetaan huomioon pitopaikassa pidettävillä ja niiden kanssa kosketuksessa olleilla eläimillä epäillyt ja todetut eläintaudit, 2 momentissa tarkoitettujen tutkimusten tulokset sekä se, kuinka kauan pitopaikassa on toteutettu vapaaehtoinen terveystarkastus. Pitopaikkojen valvontaan sovelletaan, mitä 8 §:n 2 momentissa säädetään.

Valtioneuvoston asetuksella säädetään, minkälaisia pitopaikkoja ja minkä eläintautien valvontaa vapaaehtoinen terveystarkastus koskee, mitä 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita terveystarkastukseen sisältyy, kuinka usein terveystarkastukseen sisältyviä terveystarkastuksia tehdään sekä kuinka pitopaikat jaetaan 3 momentissa tarkoitettuihin terveystarkastusluokkiin. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 2 momentissa tarkoitetuista terveystarkastuksista, näytteenotosta, näytteiden lähettämisestä ja näytteitä koskevasta kirjanpidosta sekä valvontaviranomaisen suorittamien tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

10 §

Sitoutuminen vapaaehtoiseen terveystarkastukseen sekä päätös terveystarkastusluokasta

Jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija haluaa sitoutua vapaaehtoiseen terveystarkastukseen, tulee tämän ilmoittaa asiasta valvontaviranomaiselle. Aluehallintovirasto tekee päätöksen pitopaikan terveystarkastusluokasta.

Aluehallintovirasto voi peruuttaa terveystarkastusluokkaa koskevan päätöksensä, jos pitopaikassa ei noudateta 9 §:n 2 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita. Aluehallintoviraston tulee peruuttaa terveystarkastusluokkaa koskeva päätös, jos pitopaikasta vastuussa oleva toimija ilmoittaa lopettavansa terveystarkastuksen kyseisen pitopaikan osalta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

annetaan tarkemmat säännökset 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen ilmoitusten sisällöstä ja niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

11 §

Rokotukset ja muut käsittelyt

Vastustettavan eläintaudin torjumiseksi voidaan eläimet määrätä rokotettaviksi tai muuten käsiteltäviksi, jos eläintaudin esiintymistä ei voida ilman kohtuuttomia kustannuksia tai menetyksiä estää tai rajoittaa ja eläintaudin esiintyminen aiheuttaa vakavaa haittaa eläintenpidolle tai ihmisten terveydelle tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään. Rokottamis- tai käsittelyvelvollisuus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia niitä eläintaudille alttiiseen eläinlajiin kuuluvia eläimiä, joille rokote on saatavissa tai käsittely toteutettavissa, taikka vain sellaisia eläimiä tai pitopaikkoja, joihin liittyy erityinen riski taudin esiintymisestä ja leviämisestä tai joissa esiintyvä tauti on omiaan aiheuttamaan erityistä haittaa eläintenpidolle tai ihmisten terveydelle.

Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen huolehtimaan siitä, että rokottamis- tai käsittelyvelvollisuuden piiriin kuuluvat eläimet rokotetaan tai käsitellään vaaditulla tavalla. Hän on myös velvollinen merkitsemään rokotetut ja käsitellyt eläimet ja pitämään kirjaa rokotuksista ja käsittelyistä, jos eläintaudin vastustaminen sitä edellyttää, sekä tekemään valvontaviranomaiselle tarvittavat rokotuksia ja käsittelyitä koskevat ilmoitukset. Valvontaviranomaisten tulee toteuttaa tarvittavat tutkimukset rokotusten ja käsittelyjen vaikutusten seuraamiseksi.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään pakollisten rokotusten ja käsittelyjen toteuttamisesta, siitä mitä eläimiä ja pitopaikkoja rokottamis- tai käsittelyvelvollisuus koskee, käytettävistä rokotteista ja käytettävästä käsittelystä, rokotus- ja käsittelytavasta, rokotusten ja käsittelyjen tiheydestä sekä rokotuksiin ja käsittelyihin liittyvästä merkitsemis-, kirjanpito- ja ilmoitusvelvollisuudesta. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä rokotuksiin ja käsittelyihin liittyvistä viranomaistutkimuksista.

Sen lisäksi, mitä tässä pykälässä säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto voi vastustettavan eläintaudin torjumiseksi toteuttaa luonnonvaraisten eläinten syöttirokotuksia.

12 §

Eläinnäyttelyiden ja muiden vastaavien tilaisuuksien järjestäminen

Sen, joka järjestää nautaeläinten, lampaiden, vuohien, sikojen tai siipikarjan eläinnäyttelyn tai muun vastaavan tilaisuuden, johon kootaan mainittuja eläimiä väliaikaisesti useasta eri pitopaikasta, on huolehdittava siitä, että tilaisuuteen ei tuoda eläimiä, joiden tiedetään tai epäillään voivan levittää eläintautia. Nautaeläimiä, lampaita, vuohia, sikoja ja siipikarjaa on pidettävä tilaisuudessa erillään sellaisista muista eläinlajeista, joilla saattaa olla mainittuihin eläimiin tarttuvia eläintauteja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkemmat säännökset 1 momentissa tarkoitettuihin tilaisuuksiin tuotavien nautojen, lampaiden, vuohien, sikojen ja siipikarjan terveydelle asetettavista vaatimuksista.

13 §

Eläinten vapauttaminen luontoon

Eläimiä ei saa vapauttaa luontoon, jos eläimet vapauttava henkilö tietää tai epäilee niiden voivan levittää eläintautia, josta voi olla haittaa muille eläimille tai ihmisille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luontoon vapautettavien eläinten terveydentilalle asetettavista vaatimuksista.

3 luku

Eläintaukeista ilmoittaminen ja eläintautitilanteen seuranta

14 §

Velvollisuus ilmoittaa eläintaukeista

Jos eläimistä vastuussa oleva toimija tai muu henkilö, joka osallistuu eläimen tutkimiseen, hoitoon, käsittelyyn, kuljetukseen, lope-

tukseen, teurastukseen, metsästyksen, pyyntiin, perkuuseen tai tarkkailuun, epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on viipymättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Eläimistä vastuussa olevan toimijan on tehtävä mainitulle viranomaiselle ilmoitus myös sellaisesta eläinten joukkosairastumisesta tai -kuolemasta sekä olennaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, joka voi viitata vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin esiintymiseen.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä sekä sellaisesta eläinten käyttäytymiseen tai tuottavuuteen liittyvästä muutoksesta, josta ilmoitus on tehtävä.

15 §

Eläinlääkärin ja laboratorion ilmoitusvelvollisuus

Jos eläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti, hänen on salassapitovelvollisuuden estämättä ilmoitettava asiasta kunnaneläinlääkärille tai aluehallintovirastolle. Ilmoitus vastustettavasta ja uudesta vakavasta eläintaudista on tehtävä viipymättä.

Mitä 1 momentissa säädetään eläinlääkäristä, koskee myös laboratoriota riippumatta siitä, onko näyte lähetetty tutkittavaksi kyseessä olevan taudin varalta tehtävää vai muuta tutkimusta varten.

16 §

Valvontaviranomaisen ilmoitusvelvollisuus

Jos kunnaneläinlääkäri epäilee tai toteaa eläimellä olevan vastustettava, ilmoitettava tai uusi vakava eläintauti taikka jos hän vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen, hänen on ilmoitettava asiasta aluehallintovirastolle. Lisäksi kunnaneläinlääkärin on kuukausittain toimitettava aluehallintovirastolle yhteenveto kaikista virka-alueellaan todetuista vastustettavista, ilmoitettavista ja uusista vakavista eläintaukeista.

Aluehallintoviraston on saatettava vastaanottamansa 1 momentissa sekä 14 ja 15 §:ssä tarkoitetut ilmoitukset Elintarviketurvallisuusviraston tietoon. Lisäksi aluehallintoviraston on kuukausittain toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle kooste 1 momentissa tarkoitetuista yhteenvedoista. Elintarviketurvallisuusviraston on ilmoitettava vastustettavien ja uusien vakavien eläintautien esiintymisestä maa- ja metsätalousministeriölle.

Kunnaneläinlääkäriin ja aluehallintoviraston on ilmoitettava asianomaiselle terveyskeskuksen tartuntataudeista vastaavalle lääkärille sellaisista eläintaukeista, joista voi aiheutua vaaraa ihmisten terveydelle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettujen ilmoitusten ja yhteenvetojen sisällöstä, niiden tekemiseen sovellettavasta määräajasta sekä niiden tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

17 §

Seurantatutkimukset

Elintarviketurvallisuusviraston tulee seurata eläinten yleistä terveydentilaa sekä eläintautien esiintymistä tässä luvussa tarkoitettujen ilmoitusten, suorittamiensa laboratoriotutkimusten, muiden laboratoriodien lähettämien tietojen ja mikrobi- ja loiskantojen sekä eläinlääkäriammattin harjoittamisesta annetun lain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettujen, eläinlääkäreiden hoitamia tautitapauksia koskevien tilastotietojen perusteella.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi eläinten terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seuraamiseksi toteuttaa pakollisen eläinten joukkotutkimuksen (*seurantatutkimus*), jonka yhteydessä voidaan tutkia eläimiä niiden terveydentilan selvittämiseksi sekä ottaa eläimistä ja niistä saaduista tuotteista sekä pito-paikasta tarvittavat näytteet. Eläimistä ja pito-paikoista vastuussa olevilla toimijoilla sekä eläimistä saatuja tuotteita vastaanottavilla laitoksilla on velvollisuus sallia seurantatutkimukseen liittyvä eläinten tutkiminen ja näytteenotto. Seurantatutkimus on toteutettava, jos Euroopan unionin lainsäädännössä niin edellytetään.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi toteuttaa seurantatutkimuksen itse tai määrätä sen muun valvontaviranomaisen tehtäväksi. Tutkimukseen liittyvä näytteenotto ja näytteiden tutkittavaksi lähettäminen voidaan määrätä myös 2 momentissa tarkoitetun toimijan tai laitoksen tehtäväksi, jos se on mahdollista ottaen huomioon näytteiden laatu ja tehtävässä vaadittavat tiedot ja taidot. Elintarviketurvallisuusvirasto voi lisäksi sopia eläinlääkintähuoltolain (765/2009) 12 §:ssä tarkoitettua valtakunnallista eläinten terveydenhuolto-ohjelmaa hallinnoivan tahon kanssa seurantatutkimukseen liittyvien näytteiden ottamisesta ohjelmaan sisältyvien eläinlääkärikäyntien yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehdä seurantatutkimuksia myös luonnonvaraisista eläimistä sekä virastoon muita tutkimuksia varten lähetyistä näytteistä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn seurantatutkimuksen toteuttamisesta.

18 §

Seurantasuunnitelma

Elintarviketurvallisuusviraston on laadittava suunnitelma eläinten yleisen terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seurannasta. Suunnitelmasta on käytävä ilmi, mitä 17 §:ssä tarkoitettuja seurantatutkimuksia aiotaan toteuttaa sekä miten ja missä määrin Elintarviketurvallisuusvirastoon muita kuin seurantatutkimuksia varten lähetettyjä näytteitä aiotaan hyödyntää eläinten yleisen terveydentilan ja eläintautien esiintymisen seurannassa. Suunnitelma on päivitettävä vuosittain.

4 luku

Toimenpiteet taudinpurkauksissa

19 §

Ensisijaiset toimenpiteet taudin leviämisen estämiseksi

Eläimistä vastuussa olevan toimijan, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta va-

kavaa eläintautia, on pyrittävä pitämään eläin erillään pitopaikan muista eläimistä sekä välitettävä tartuntaa mahdollisesti levittävien eläinten, tuotteiden, tavaroiden ja aineiden siirtämisestä siihen saakka, kunnes aluehallintovirasto on päättänyt jatkotoimenpiteistä.

Eläinlääkäriin, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, on annettava eläimistä vastuussa olevalle toimijalle viipymättä neuvoja 1 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

20 §

Virallinen eläintautiepäily

Valvontaviranomaisen, joka epäilee eläimellä vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia taikka vastaanottaa 14 tai 15 §:ssä tarkoitetun, vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia koskevan ilmoituksen, on viipymättä tutkittava eläin ja otettava siitä tarvittavat näytteet. Valvontaviranomaisen on myös tutkittava pitopaikan olosuhteet, muut eläimet, rehut ja kuivikkeet sekä otettava pitopaikasta tarvittavat näytteet. Jos kyseessä on luonnonvarainen eläin, valvontaviranomaisen on huolehdittava tarvittavien näytteiden ottamisesta eläimen elinympäristöstä. Valvontaviranomaisen on toimitettava näytteet laboratorioon, jossa ne on tutkittava taudin toteamiseksi tai pois sulkemiseksi.

Jos aluehallintovirasto pitopaikassa tehtyjen tutkimusten, laboratoriitutkimusten tulosten, eläimen ja tartuntalähteen välisen yhteyden tai muun näihin rinnastettavan syyn perusteella epäilee vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia (*virallinen eläintautiepäily*) eikä tautia voida todeta tai epäilyä sulkea pois eläintä lopettamatta, aluehallintovirasto voi määrätä eläimen lopetettavaksi. Se ei kuitenkaan voi määrätä eläintä lopetettavaksi, jos virallinen eläintautiepäily koskee valvottavaa eläintautia.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen ja pitopaikan tutkimisesta, näytteiden laadusta ja määrästä, näytteiden lähettämisestä noudatettavasta menettelystä sekä näytteiden tutkimisesta laboratoriossa.

21 §

Vastustettavan ja uuden vakavan eläintaudin toteaminen

Vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, jos valvontaviranomainen voi yleisesti hyväksytyin eläinlääketieteellisin perustein todeta eläimellä olevan mainittu sairaus tai tartunta.

22 §

Selvitys eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, aluehallintovirasto laatii selvityksen eläintaudin alkuperästä ja levinneisyydestä. Aluehallintovirasto voi käyttää selvityksen laatimisessa kunnaneläinlääkäriin apua. Selvityksestä on käytävä tarpeellisessa laajuudessa ilmi:

- 1) ajankohta, jona tauti on todennäköisesti tullut pitopaikkaan;
- 2) mahdolliset tartuntalähteet;
- 3) eläimistä saadut tuotteet sekä muut aineet ja tavarat, joihin tauti on voinut siirtyä; sekä
- 4) muut pitopaikat, joista tauti on voinut siirtyä pitopaikkaan tai joihin tauti on voinut levitä pitopaikasta tai joissa pidettävät eläimet ovat voineet sairastua samasta tartuntalähteestä.

Kunnaneläinlääkäriin on tehtävä tarvittavat tutkimukset 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetuissa muissa pitopaikoissa ja otettava niistä tarvittavat näytteet.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläintaudin alkuperää ja levinneisyyttä koskevan selvityksen tekemisestä sekä 2 momentissa tarkoitetuista tutkimuksista ja näytteenotoista.

23 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävä päätös

Jos kyseessä on virallinen eläintautiepäily taikka vastustettava tai uusi vakava eläintauti on todettu, aluehallintoviraston on viipymättä ryhdyttävä välttämättömiin toimenpiteisiin

taudin leviämisen estämiseksi. Tällöin aluehallintovirasto voi tehdä pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavan päätöksen, jolla voidaan taudin tarttuvuus, leviävyys ja taudin aiheuttamat haitat huomioon ottaen:

1) määrätä pitopaikan eläimet eristettäväksi tai pidettäväksi sisätiloissa sekä kieltää eläinten siirrot pitopaikan eri eläintenpitotyksiköiden välillä tai rajoittaa niitä;

2) määrätä eläinten terveydentilan seurannasta ja sitä koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta;

3) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden siirtäminen pois pitopaikasta tai pitopaikkaan, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja sekä määrätä mainittujen tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käsittelystä;

4) määrätä pitopaikan eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden ja eläinten elinympäristön tutkimisesta sekä pitopaikan eläinten rokottamisesta, lääkitsemisestä tai muusta käsittelystä;

5) määrätä eläinten rokottamiseen, lääkitsemiseen tai muuhun käsittelyyn liittyvistä kirjanpitoa, eläinten ja tuotteiden merkitsemistä taikka viranomaisille tehtäviä ilmoituksia koskevista toimijan velvollisuuksista;

6) rajoittaa henkilöiden muuta kuin välttämätöntä liikkumista pitopaikkaan ja sieltä pois;

7) määrätä välineiden, varusteiden ja suojaväitteiden käytöstä pitopaikassa sekä määrätä niiden sekä eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen sekä pitopaikassa käyvien ajoneuvojen puhdistuksesta ja desinfioinnista;

8) määrätä toimenpiteistä, joilla pyritään estämään luonnonvaraisten eläinten ja vektorien pääsy kosketuksiin pitopaikan eläinten kanssa taikka lemmikkieläinten pääsy kosketuksiin muiden eläinten kanssa;

9) määrätä pitopaikan tai perkaamon poistoveden käsittelystä ja desinfioinnista; sekä

10) määrätä pitopaikan eläimiä, eläimistä saatuja tuotteita sekä tartuntaa mahdollisesti levittäviä muita tuotteita ja rehuja koskevasta kirjanpitovelvollisuudesta siltä osin kuin asiasta ei ole säädetty muualla laissa.

Aluehallintovirasto määrää kunnaneläin-

lääkäriin huolehtimaan 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetusta tutkimisesta, rokottamisesta, lääkitsemisestä ja käsittelystä silloin, kun toimenpiteet voi suorittaa vain eläinlääkäri. Aluehallintoviraston on saatettava 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi niiden valvontaviranomaisten tietoon, joiden tehtäviin päätös vaikuttaa.

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa 1 momentissa tarkoitetusta päätöksestä, jos poikkeamiseen on perusteltu tarve ja jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa voidaan asettaa taudin leviämisen estämiseksi tarpeellisia ehtoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää toimenpiteistä, joihin valvontaviranomaisen on ryhdyttävä kunkin eläintaudin vastustamiseksi. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan lisäksi tarkemmat säännökset 3 momentissa tarkoitetun luvan myöntämisen edellytyksistä.

24 §

Taudin leviämisen estämiseksi tehtävän päätöksen voimassaolo

Aluehallintoviraston on kumottava 23 §:n 1 momentin nojalla tehty päätös välittömästi, kun eläintautia ei enää epäillä. Päätös on kumottava myös, kun on voitu laboratoriotutkimuksin tai muulla riittävällä tavalla varmistua siitä, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle pitopaikassa tehtyjen toimenpiteiden seurauksena. Uuden vakavan eläintaudin leviämisen estämiseksi tehty päätös on kumottava viimeistään kuukauden kuluttua päätöksen antamisesta, jollei tautia ole siihen mennessä nimetty vastustettavaksi eläintaudiksi.

Muiden valvontaviranomaisten on ilmoitettava aluehallintovirastolle välittömästi tiedossaan olevista, päätöksen voimassaoloon vaikuttavista seikoista.

Pitopaikasta vastuussa olevan toimijan, joka ryhtyy toimenpiteisiin valvottavan eläintaudin hävittämiseksi, tulee tehdä toimenpiteistä ennakolta ilmoitus kunnaneläinlääkärille, jos se on eläintaudista vapautumisen varmistamiseksi välttämätöntä. Kunnaneläin-

lääkärin on valvottava toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mikä on kunkin eläintaudin osalta riittävä tapa varmistaa, ettei eläintautia enää esiinny pitopaikassa tai ettei eläintaudista enää aiheudu vaaraa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläintaukeista, joiden hävittämistä koskevasta toimenpiteistä on tehtävä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitus. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä.

25 §

Väliaikainen päätös kiireellisissä tilanteissa

Kiireellisessä tilanteessa, jossa kunnan eläinlääkäri epäilee tai eläimellä todetaan olevan vastustettava tai uusi vakava eläintauti ja jossa välittömät toimenpiteet ovat tarpeen taudin leviämisen estämiseksi eikä aluehallintovirasto ole vielä ryhtynyt asiassa toimenpiteisiin, kunnaneläinlääkäri voi tehdä väliaikaisesti voimassa olevan 23 §:n 1 momentissa tarkoitetun päätöksen. Päätös on välittömästi alistettava aluehallintoviraston ratkaistavaksi. Aluehallintoviraston on tehtävä asiassa oma päätöksensä viivytyksettä, kuitenkin viimeistään neljäntoista vuorokauden kuluessa väliaikaisen päätöksen antamisesta.

26 §

Päätös eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta

Jos vaarallinen, helposti leviävä tai uusi vakava eläintauti on todettu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi ryhtyä välttämättömiin toimenpiteisiin taudin hävittämiseksi pitopaikasta. Tällöin se voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellä:

1) määrätä eläimiä lopetettaviksi, teurastettaviksi tai perattaviksi;

2) määrätä eläimistä saatujen tuotteiden sekä tartuntaa mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden käsittelystä, käytöstä ja hävittämisestä;

3) määrätä, että pitopaikassa on suoritettava perusteellinen puhdistus ja desinfiointi;

4) määrätä, että laitumet ja muut ulkoalueet on käsiteltävä tartunnan hävittämiseksi tai määrätä ne käyttökieltoon;

5) määrätä hävitettäväksi sellaiset esineet ja rakenteet, joita ei voida puhdistaa tai desinfioida taikka joiden puhdistus ja desinfiointi tulisi esineiden ja rakenteiden arvo huomioon ottaen suhteettoman kalliiksi;

6) kieltää uusien eläinten tuomisen pitopaikkaan ennen kuin riittävä aika on kulunut puhdistuksesta ja desinfioinnista tai rakenteiden uusimisesta; sekä

7) määrätä pitopaikassa olevia ja sinne tuotavia eläimiä koskevista tutkimuksista.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehdä 1 momentissa tarkoitetun päätöksen myös vaarallista, helposti leviävää tai uutta vakavaa eläintautia koskevan virallisen eläintautiepäilyn perusteella, jos se on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi ja jos tautia ei voida todeta tai epäilyä sulkea pois kohtuullisessa ajassa taudin tarttuvuuteen, leviävyyteen ja sen aiheuttamiin haittoihin nähden.

Aluehallintovirasto vastaa 1 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Se voi tarvittaessa käyttää täytäntöönpanossa apunaan kunnaneläinlääkäriä. Se, jolle päätös on osoitettu, on velvollinen avustamaan täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä muut hänen henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä kunkin eläintaudin hävittämisen edellyttämistä välttämättömistä toimenpiteistä.

27 §

Päätös eläimen omistajan hakemuksesta

Jos kyseessä on valvottavaa tai uutta vakavaa eläintautia koskeva virallinen eläintautiepäily taikka tällainen eläintauti on todettu, Elintarviketurvallisuusvirasto voi eläimen omistajan hakemuksesta tehdä päätöksen yhden tai useamman pitopaikassa pidettävän eläimen lopettamisesta tai teurastamisesta taikka kalojen perkaamisesta. Päätös voidaan

tehdä vain tapauksessa, jossa 23 §:n 1 momentin 1—3 kohdissa tarkoitetut kiellot, ehdot, rajoitukset tai toimenpiteet huomattavasti vaikeuttavat eläinten pitoa taloudellisista tai eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä ja jossa eläinten lopettaminen tai teurastaminen taikka kalojen perkaaminen on välttämätöntä eläintaudin hävittämiseksi pitopaikasta. Eläimen omistaja vastaa päätöksen täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään eläintaukeista, joiden esiintyessä tai joita epäiltäessä päätöstä eläimen lopettamisesta tai teurastamisesta taikka kalojen perkaamisesta ei kuitenkaan voida tehdä.

28 §

Toimenpiteet muiden kuin vastustettaviksi eläintaukeiksi nimettyjen zoonoosien yhteydessä

Jos muuta kuin vastustettavaksi eläintaudiksi nimettyä zoonoosia epäillään tai todetaan esiintyvän pitopaikassa, jossa ammattimaisesti harjoitetaan eläinten myyntiä kuluttajille, eläinten näytteille asettamista tai eläimiin liittyvää harrastustoimintaa, pitopaikasta vastuussa oleva toimija on velvollinen tiedottamaan asiasta eläinten ostajille ja pitopaikassa vieraileville henkilöille sekä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin heidän suojaamiseksi tartunnalta.

Jos ihmisten terveydelle aiheutuvan vaaran torjumiseksi on välttämätöntä, aluehallintovirasto voi pitopaikasta vastuussa olevalle toimijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä:

- 1) pitopaikassa käytettävien varusteiden ja välineiden puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 2) sellaisten pitopaikassa pidettävien tuotteiden, aineiden ja tavaroiden säilyttämisestä ja käytöstä, joissa voi olla tartuntaa;
- 3) eläinsuojien ja eläinten kanssa kosketuksissa olevien pintojen puhdistuksesta ja desinfioinnista;
- 4) haittaeläinten torjunnasta ja seurannasta;
- 5) tavasta, jolla eläinten ostajia ja pitopaikassa vierailevia henkilöitä ohjataan suojautumaan tartunnalta; sekä
- 6) pitopaikassa pidettävien eläinten lääkitsemisestä.

29 §

Tuotteiden jäljitys, käsittely ja hävittäminen

Aluehallintoviraston on 22 §:ssä tarkoitetun selvityksen yhteydessä mahdollisuuksien mukaan jäljitettävä ne helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttavat tuotteet, jotka on saatu pitopaikassa pidetyistä taudille alttiisiin eläinlajeihin kuuluvista eläimistä sen ajankohdan jälkeen, jona tauti on selvityksen perusteella todennäköisesti tullut pitopaikkaan.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi tuotteiden omistajalle tai haltijalle osoitettavalla päätöksellään määrätä 1 momentissa tarkoitettujen tuotteiden sekä niiden kanssa kosketuksessa olleiden tuotteiden säilyttämisestä ja käsittelystä tartuntavaaran poistamiseksi sekä tuotteiden merkitsemisestä niiden alkuperää ja käsittelyä osoittavalla merkinnällä. Jos käsittelyllä ei voida poistaa tartuntavaaraa, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteet hävitettäväksi. Se jolle päätös on osoitettu, vastaa Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen täytäntöönpanosta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan säätää, mitä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä kunkin eläintaudin vastustaminen edellyttää, sekä antaa toimenpiteistä tarkempia säännöksiä.

30 §

Eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä

Jos vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia epäillään tai todetaan luonnonvaraisilla eläimillä, aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkärin järjestämään taudille herkkien luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannan ja tähän liittyvän näytteenoton. Lisäksi aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkärin järjestämään kuoleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisen siten, ettei niistä aiheudu taudin leviämisen vaaraa.

Jos 1 momentissa säädettyihin toimenpiteisiin voidaan ryhtyä vain luonnonsuojelu-, metsästy- tai kalastuslaissa tarkoitetulla tavalla, aluehallintovirasto vastaa luvan hakeemisesta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luonnonvaraisten eläinten terveydentilan seurannasta, näytteiden ottamisesta ja kuolleiden luonnonvaraisten eläinten hävittämisestä.

31 §

Valvontaviranomaisen tiedottamisvelvollisuus

Valvontaviranomaisen on tiedotettava virallisesta eläintautiepäilystä ja vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin esiintymisestä sekä toimenpiteistä taudin leviämisen estämiseksi. Jos taudin vastustamiseksi riittää, tiedottaminen voidaan rajata koskemaan vain tiettyjä henkilöitä tai toimijoita taikka näiden muodostamia ryhmiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tiedottamisesta.

5 luku

Alueelliset toimenpiteet eläintautien leviämisen estämiseksi

32 §

Tartunta-alue

Jos eläimellä todetaan helposti leviävä eläintauti tai kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, voidaan tartunta-alue perustaa alueelle, joka välittömästi ympäröi taudin esiintymispaikkaa ja jolla tautia katsotaan esiintyvän suurella todennäköisyydellä ottaen huomioon sen leviämistapa ja alueen maantieteelliset ominaisuudet sekä alueen eläinlajit ja eläintiheys. Tartunta-alue voi ulottua hyönteisten välityksellä leviävän eläintaudin kyseessä ollen enintään 20 kilometrin etäisyydelle ja muun eläintaudin kyseessä ollen enintään kolmen kilometrin etäisyydelle taudin esiintymispaikasta, ellei Euroopan unionin lainsäädännössä toisin säädetä. Tartunta-alue voidaan perustaa myös maan rajojen ulkopuolella todetun helposti leviävän eläintaudin yhteydessä.

Tartunta-alueella sijaitsevista pitopaikoista

vastuussa olevat toimijat voidaan määrätä noudattamaan 23 §:n 1 momentissa tarkoitettuja välttämättömiä kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja velvoitteita taudin leviämisen estämiseksi.

Päätöksen tartunta-alueen perustamisesta ja lakkauttamisesta sekä alueella noudatettavista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja velvoitteista tekee Elintarviketurvallisuusvirasto. Päätöksen täytäntöönpanoon sovelletaan, mitä 23 §:n 2 momentissa säädetään. Tartunta-alue on välittömästi lakkautettava, kun sen perustamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset tartunta-alueen perustamisen edellytyksistä ja alueen lakkauttamisesta, alueen rajojen määrittämisestä sekä kunkin eläintaudin vastustamiseksi perustetulla tartunta-alueella noudatettavista välttämättömistä kielloista, ehdoista, rajoituksista ja velvoitteista.

33 §

Rajoitusvyöhyke

Jos eläimellä todetaan helposti leviävä eläintauti tai kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, taudin esiintymispaikan ympärillä olevalle alueelle voidaan perustaa rajoitusvyöhyke. Tartunta-alue sisältyy rajoitusvyöhykkeeseen. Rajoitusvyöhyke voidaan jakaa osiin, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään. Rajoitusvyöhyke voidaan perustaa myös maan rajojen ulkopuolella todetun helposti leviävän eläintaudin taudinpurkauksen yhteydessä.

Päätöksen rajoitusvyöhykkeen perustamisesta ja lakkauttamisesta tekee Elintarviketurvallisuusvirasto. Rajoitusvyöhykkeen sekä sen osien rajoja määritettäessä on otettava huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset ja epidemiologiset tekijät sekä valvontamahdollisuudet. Rajoitusvyöhyke on välittömästi lakkautettava, kun sen perustamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat

säännökset rajoitusvyöhykkeen perustamisen edellytyksistä ja vyöhykkeen lakkauttamisesta, vyöhykkeen rajojen määrittämisestä sekä vyöhykkeen jakamisesta osiin.

34 §

Toimenpiteet rajoitusvyöhykkeellä

Jos taudin leviämisen estämiseksi tai ihmisten terveyden suojaamiseksi on välttämätöntä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään:

1) määrätä, että kunnaneläinlääkärin tai aluehallintoviraston on tarkastettava rajoitusvyöhykkeellä sijaitsevat pitopaikat, joissa pidetään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä, ja näissä pitopaikoissa pidettävät eläimet sekä ottamaan tarvittavat näytteet taudin varalta;

2) määrätä, että vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan on eristettävä vyöhykkeellä pidettävät eläimet tai pidettävä niitä sisätiloissa taikka kieltää eläinten siirtäminen pitopaikan eri eläintenpitoyksiköiden välillä, rajoittaa siirtämistä tai asettaa sille ehtoja;

3) määrätä, että eläimistä vastuussa olevien toimijoiden tulee seurata vyöhykkeellä pidettävien eläinten terveydentilaa, käsitellä mainitut eläimet ja vyöhykkeellä olevat alkiot ja sukuolut taikka lääkittää eläimet sekä pitää kirjaa eläinten terveydentilan seurannasta, käsittelystä ja lääkitsemisestä;

4) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetuskaluston sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen vyöhykkeellä, sen rajojen yli tai sen kautta, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

5) kieltää vyöhykkeeltä peräisin olevien eläinten ja niistä saatujen tuotteiden saattamisen markkinoille taikka käyttämisen ihmisten tai eläinten ravinnoksi, rajoittaa mainittua toimintaa sekä määrätä tavasta, jolla eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden on säilytettävä mainittuja eläimiä ja tuotteita sekä käytettyjä kuivikkeita tai käsiteltävä ne;

6) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä vyöhykkeeltä peräisin olevat

eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaukeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin;

7) rajoittaa henkilöiden liikkumista vyöhykkeellä sijaitsevista pitopaikoista ja eläinsuojissa sekä määrätä eläinten kanssa kosketuksessa olevien henkilöiden velvollisuudesta käyttää suojavaatteita, peseytyä sekä puhdistaa ja desinfioida vaatteitaan ja varusteitaan;

8) määrätä vyöhykkeellä sijaitsevasta pitopaikasta vastuussa olevan toimijan estämään tartunnan leviäminen luonnonvaraisten eläinten, vektorien, lemmikkieläinten taikka pitopaikassa käyvien ajoneuvojen välityksellä;

9) määrätä aluehallintoviraston toteuttamaan toimenpiteitä vyöhykkeen eri osien välisen rajan taikka vyöhykkeen ulkorajan ylittävien henkilöiden vaatteiden ja jalkineiden sekä ajoneuvojen ja tavaroiden puhdistamiseksi ja desinfiointiseksi sekä vyöhykkeellä sen estämiseksi, ettei eläintauti pääse leviämään luonnonvaraisten eläinten tai vektorien välityksellä;

10) kieltää eläinten keinosiemennyksen, alkionsiirrot ja astutukset vyöhykkeellä, rajoittaa niitä tai asettaa niille ehtoja;

11) kieltää eläintaudille alttiiden eläinlajien vapauttamisen luontoon sekä luonnonvaraisten eläintaudille alttiiden eläinlajien ruokinnan vyöhykkeellä;

12) kieltää eläinten rokotuksen vyöhykkeellä; sekä

13) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta pitää kirjaa vyöhykkeellä olevista eläimistä, eläimistä saaduista tuotteista sekä tartuntaa mahdollisesti levittävistä tuotteista ja rehuista, ellei asiasta säädetä muualla laissa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettuja kieltoja, ehtoja, rajoituksia ja toimenpiteitä kunkin eläintaudin vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä sekä, jos vyöhyke on jaettu osiin, sen osissa on määrättävä noudatettavaksi ja missä laajuudessa niitä on määrättävä noudatettavaksi.

35 §

Rajoitusalue

Rajoitusalue voidaan perustaa alueelle, jolla:

1) esiintyy helposti leviävää eläintautia, joka uhkaa levitä muualle 4 luvussa ja 32—34 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta; tai

2) esiintyy vastustettavaa eläintautia, jota ei voida hävittää nopeasti johtuen maantieteellisistä, ekologisista tai epidemiologisista tekijöistä tai taudin laajan levinneisyyden vuoksi, taikka eläintautia, jota vastustetaan maan muilla alueilla, ja rajoitusalueen perustaminen on perusteltua muiden alueiden hyvän eläintautitilanteen turvaamiseksi.

Päätöksen rajoitusalueen perustamisesta ja lakkauttamisesta tekee maa- ja metsätalousministeriö. Rajoitusaluetta perustettaessa sekä alueen rajoja määritettäessä on otettava huomioon maantieteelliset, hallinnolliset, ekologiset ja epidemiologiset tekijät ja valvontamahdollisuudet. Rajoitusalue on lakkautettava, kun sen perustamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

36 §

Toimenpiteet rajoitusalueella

Jos helposti leviävän eläintaudin estämiseksi tai maan muiden alueiden hyvän eläintautitilanteen turvaamiseksi on välttämätöntä taikka Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä voi maa- ja metsätalousministeriö päätöksellään:

1) kieltää eläinten, eläimistä saatujen tuotteiden, eläinten kuljetusvälineiden sekä eläintautia mahdollisesti levittävien muiden aineiden ja tavaroiden kuljetuksen tai muun siirtämisen rajoitusalueella ja sieltä pois, rajoittaa sitä tai asettaa sille ehtoja;

2) määrätä, ettei eläimiä tai tuotteita saa siirtää pois rajoitusalueelta, ellei niitä ole käsitelty mahdollisen tartunnan poistamiseksi tai ellei eläimiä ole pidetty karanteenissa sekä määrätä eläinten tai tuotteiden sallituista käyttötavoista;

3) määrätä eläimistä vastuussa olevia toimijoita toimittamaan aluehallintovirastolle

tietoja rajoitusalueella sijaitsevaan pitopaikkaan tuotujen ja sieltä pois siirrettyjen eläinten lajeista, määristä ja tunnistusmerkinnoista;

4) määrätä eläinten kuljettajia ja välittäjiä toimittamaan aluehallintovirastolle tietoja rajoitusalueella, -alueelta tai -alueelle kuljettamista tai välittämistään eläimistä, niiden kuljetuksesta sekä välitettyjen eläinten osto- ja myyntitapahtumista;

5) määrätä eläimistä vastuussa olevien toimijoiden ja tuotteiden haltijoiden velvollisuudesta merkitä rajoitusalueelta peräisin olevat eläimet ja eläimistä saadut tuotteet merkinnällä, joka kuvaa niiden alkuperää, vapautta eläintaukeista ja käsittelyä, taikka lisäämään merkintä eläinten ja tuotteiden mukana seuraaviin asiakirjoihin; sekä

6) määrätä, että sen, joka siirtää eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita pois rajoitusalueelta, on todistettava eläinten ja tuotteiden alkuperä ja vapaus eläintaudista kunnaneläinlääkärin antamalla virallisella terveystodistuksella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä sekä siitä, miltä osin niitä on määrättävä sovellettavaksi kunkin eläintaudin osalta.

37 §

Tartunta-alue, rajoitusvyöhykettä ja rajoitusaluetta koskevan päätöksen julkaiseminen ja päätöksestä tiedottaminen

Päätökseen, joka koskee tartunta-alueen, rajoitusvyöhykkeen tai rajoitusalueen perustamista tai lakkauttamista taikka mainitulla alueella tai vyöhykkeellä noudatettavia kieltoja, ehtoja tai rajoituksia taikka toteutettavia toimenpiteitä, ei sovelleta, mitä hallintolain (434/2003) 9 ja 10 luvussa säädetään hallintopäätöksen tiedoksiannosta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu päätös on julkaistava Suomen säädöskokoelmassa. Valvontaviranomaisen on asianmukaisesti ja riittävällä tavalla tiedotettava päätöksestä alueen ja vyöhykkeen sijaintikunnissa. Tartunta-alue ja rajoitusvyöhykettä koskevasta päätöksestä on lisäksi erikseen tiedotettava niitä

pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita, jotka ovat valvontaviranomaisen tiedossa ja joita päätös koskee.

38 §

Alueellisesta toimenpiteestä poikkeaminen

Aluehallintovirasto voi myöntää hakemuksesta yksittäistapauksessa luvan poiketa tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä tai rajoitusalueella noudatettavasta kiellosta, ehdosta, rajoituksesta tai toimenpiteestä, jos poikkeaminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintaudin vastustamiseksi välttämättömät ehdot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä kielloista, ehdoista, rajoituksista ja toimenpiteistä, joiden osalta lupa voidaan myöntää, sekä luvan myöntämisen edellytyksistä.

39 §

Eläinten lopettaminen tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella sijaitsevista pitopaikoissa pidettäviä, taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä lopetettaviksi, jos alueella tai vyöhykkeellä esiintyy helposti leviävää eläintautia, joka uhkaa levitä muualle maahan 4 luvussa sekä 32—36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta, alueella tai vyöhykkeellä on paljon taudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joita ei voida suojata tartunnalta, ja eläinten lopettaminen on välttämätöntä taudin leviämisen estämiseksi. Elintarviketurvallisuusvirasto voi myös määrätä, että eläimet on ennen lopettamista rokotettava, jos eläimiä ei voida lopettaa riittävän nopeasti taudin leviämisen estämiseksi.

Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään ja eläimen omistajan hakemuksesta määrätä eläimiä lopetettaviksi tartunta-alueella, rajoitusvyöhykkeellä ja rajoitusalueella, jos eläinten siirtämistä koskevat, 32, 34 ja 36 §:ssä tarkoitettut kiellot, ehdot tai rajoitukset ovat olleet voimassa yli 14 vuorokautta ja huomattavasti vaikeuttavat eläinten pitoa ta-

loudellisista tai eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä.

Aluehallintovirasto vastaa 1 ja 2 momentissa tarkoitetun päätöksen täytäntöönpanosta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan päätöksen täytäntöönpanossa siinä laajuudessa kuin se on kohtuullista ottaen huomioon hänen koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa sekä hänen muut henkilökohtaiset ominaisuutensa ja olosuhteensa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitetuista toimenpiteistä sekä siitä, millä edellytyksillä ja missä laajuudessa niitä voidaan soveltaa kunkin eläintaudin osalta.

40 §

Hätärokotus

Jos eläintautia ei muuten voida kohtuullisin toimenpitein hävittää tartunta-alueelta ja rajoitusvyöhykkeeltä tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään, alueella ja vyöhykkeellä voidaan toteuttaa pakollinen eläinten hätärokotus. Hätärokotus voidaan ulottaa koskemaan kaikkia eläintaudille alttiiseen lajiin kuuluvia eläimiä, joille rokote on saatavissa, tai sellaisia eläimiä tai pitopaikkoja, joihin liittyy erityinen riski eläintaudin esiintymisestä tai sen leviämisestä edelleen.

Aluehallintovirasto vastaa eläinten hätärokotuksen toteuttamisesta. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen sallimaan sen, että eläimet rokotetaan ja että rokotetut eläimet merkitään tarvittavilla merkinnöillä. Eläimistä vastuussa olevan toimijan tai rokotuksen suorittajan on tehtävä rokotuksesta tarvittavat merkinnät eläimiä koskeviin todistuksiin, luetteloihin ja muihin asiakirjoihin. Valvontaviranomaisten tulee toteuttaa tarvittavat tutkimukset eläintaudin esiintymisen seuraamiseksi.

Jos tartunta-alueella ja rajoitusvyöhykkeellä toteutetaan hätärokotus, voidaan eläinten ja niistä saatujen tuotteiden kuljetus ja muu siirtäminen eläintaudin leviämisen estämiseksi välttämättömistä syistä kieltää taikka sitä rajoittaa tai asettaa sille ehtoja. Samoin perustein voidaan määrätä, ettei rokotetuista

eläimistä saatuja tuotteita saa käyttää tai saat-
taa markkinoille, ellei niitä ole asianmukai-
sesti käsitelty ja merkitty sekä määrätä tuot-
teiden sallituista käyttötavoista.

Hätärokotuksen toteuttamisesta ja siitä,
mitä eläimiä ja pitopaikkoja hätärokotus kos-
kee, säädetään maa- ja metsätalousministe-
riön asetuksella. Lisäksi maa- ja metsätalous-
ministeriön asetuksella säädetään käytettä-
vistä rokotteista, rokotustavasta ja rokotusten
tiheydestä. Maa- ja metsätalousministeriön
asetuksella säädetään myös 3 momentissa tar-
koitetuista kielloista, ehdoista ja rajoituksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella
voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä
rokotuksesta todistuksiin, luetteloihin ja asia-
kirjoihin tehtävistä merkinnöistä.

41 §

Alueiden luokittelu vesieläintautien leviämisen estämiseksi

Vesieläimiin tarttuvien vastustettavien
eläintautien leviämisen estämiseksi Suomen
alueita voidaan muiden alueellisten toimenpi-
teiden toteuttamisesta riippumatta luokitella
kunkin taudin osalta seuraavasti:

- 1) taudista vapaat alueet;
- 2) alueet, joilla toteutetaan seuranta taudin
vapaa- aseman saavuttamiseksi;
- 3) alueet, joiden asema taudin suhteen on
määrittelemätön;
- 4) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta se
pyritään hävittämään; sekä
- 5) alueet, joilla tautia esiintyy ja joilta sitä
ei pyritä hävittämään.

Luokkaan 1 tai 3 kuuluvalla alueella ei saa
siirtää alempaan luokkaan kuuluvalla alueella
kyseessä olevalle eläintaudille alttiiseen lajiin
tai vektorilajiin kuuluvia vesieläimiä tai niiden
sukusoluja taikka perkaamattomia kuolleita
kaloja. Luokkaan 2 tai 4 kuuluvalla alu-
eella ei saa siirtää kyseessä olevalle eläintau-
dille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin kuuluvia
vesieläimiä tai niiden sukusoluja taikka per-
kaamattomia kuolleita kaloja muulta kuin
luokkaan 1 kuuluvalla alueelta. Kiellot eivät
kuitenkaan koske siirtoja, joista aiheutuva
eläintaudin leviämisen vaara on vähäinen.

Jos taudille alttiiseen lajiin tai vektorilajiin
kuuluvia vesieläimiä tai niiden sukusoluja

taikka perkaamattomia kuolleita kaloja siirre-
tään 1 momentissa tarkoitettulle luokitellulle
alueelle tai sieltä pois, eläimistä vastuussa
olevan toimijan on Euroopan unionin lainsää-
dännössä sitä edellytettäessä todistettava siir-
rettävien vesieläinten ja sukusolujen alkuperä
ja vapaus kyseisestä taudista kunnaneläinlää-
kärin antamalla virallisella terveystodistuk-
sella.

Alueet luokitellaan maa- ja metsätalousmi-
nisteriön asetuksella. Luokittelussa on otet-
tava huomioon maantieteelliset, hallinnolli-
set, ekologiset sekä epidemiologiset tekijät.
Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella
säädetään 2 momentissa tarkoitetuista siir-
roista, joita mainitussa momentissa tarkoite-
tut kiellot eivät koske, sekä siirroista, joissa
vaaditaan 3 momentissa tarkoitettua todis-
tusta. Lisäksi maa- ja metsätalousministeriön
asetuksella voidaan antaa tarkempia säännök-
siä mainituista todistuksista.

42 §

Lokero

Elintarviketurvallisuusvirasto voi hake-
muksesta hyväksyä pitopaikan, jonka toimin-
taan liittyvät riskit tietyn vastustettavan eläin-
taudin leviämisestä ovat poikkeuksellisen hy-
vin hallinnassa, taikka tällaisten pitopaikko-
jen muodostaman verkoston yksiköksi (*lo-
kero*), johon ei sovelleta kaikkia tässä luvussa
tarkoitettuja alueellisia kieltoja, ehtoja, rajoi-
tuksia ja toimenpiteitä mainitun eläintaudin
leviämisen estämiseksi. Lokeroon kuuluvan
pitopaikan on oltava kunnaneläinlääkärin
säännöllisessä valvonnassa.

Lokeron hyväksymistä koskevassa hake-
muksessa tulee ilmoittaa hakijan sekä pito-
paikan tai pitopaikkojen yhteystiedot. Hake-
muksen tulee liittää kuvaus lokeron toimin-
nasta, toimintaan liittyvistä eläintautiriskeistä
sekä toimenpiteistä, joilla riskejä hallitaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella
annetaan Euroopan unionin lainsäädännön
täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat
säännökset siitä, mitkä alueelliset kiellot, eh-
dot, rajoitukset ja toimenpiteet eivät koske
lokeroita. Maa- ja metsätalousministeriön
asetuksella voidaan lisäksi antaa Euroopan
unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edel-

lyttämiä tarkempia säännöksiä lokeron hyväksymisen edellytyksistä, hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä lokeroa valvovan viranomaisen suorittamien tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

6 luku

Toimenpiteet helposti leviävän ja vaarallisen eläintaudin leviämisen estämiseksi

43 §

Valmiussuunnitelma

Elintarvikelaissa tarkoitetun teurastamon, eläinsuojelulain (247/1996) 20 §:ssä tarkoitetun eläintarhan, tässä laissa tarkoitetun sperman keräysaseman sekä eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman on laadittava valmiussuunnitelma helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien varalle, jos niissä käsitellään mainituille eläintaukeille alttiita eläinlajeja. Suunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus epäillyn tai todetun eläintaudin johdosta suoritettavista toimenpiteistä. Suunnitelmassa tulee myös kuvata eläintautien vastustamista koskevaa henkilökunnan koulutusta sekä sisäistä tiedotusta ja viestintää. Teurastamoa koskeva valmiussuunnitelma voidaan sisällyttää elintarvikelain 20 §:ssä tarkoitettuun omavalvontasuunnitelmaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä eläintaukeista, joiden varalta valmiussuunnitelma on laadittava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä valmiussuunnitelman sisällöstä.

44 §

Toimenpiteet pitopaikoissa sekä eläinnäyttelyt ja eläinlupailut

Jos helposti leviävää tai vaarallista eläintautia esiintyy Suomessa taikka jos sitä epäillään esiintyvän luonnonvaraisissa eläimissä tai leviävän Suomeen luonnonvaraisten eläinten tai vektoreiden välityksellä tai muulla vastaavalla tavalla, voidaan ryhtyä tarvittaaviin toimenpiteisiin eläintaudin leviämisen estämiseksi. Tässä tarkoituksessa voidaan:

1) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita seuraamaan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten terveydentilaa;

2) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita pitämään taudille alttiisiin lajeihin kuuluvia eläimiä sisätiloissa;

3) kieltää eläintaudin leviämisen vaaraa aiheuttava luonnonvaraisten eläinten ruokinta;

4) velvoittaa eläimistä vastuussa olevia toimijoita suojaamaan ulkona pidettävien eläinten ruokintapaikat ja toteuttamaan muita toimenpiteitä sen estämiseksi, etteivät pitopaikoissa pidettävät eläimet saa tartuntaa luonnonvaraisista eläimistä;

5) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita huolehtimaan pitopaikan eläinsuojissa käytettyjen vaatteiden ja jalkineiden puhdistuksesta ja desinfioimisesta;

6) velvoittaa valvontaviranomaisia torjumaan ja seuraamaan vektorien esiintymistä;

7) velvoittaa pitopaikoista vastuussa olevia toimijoita ja pitopaikoissa vierailevia henkilöitä toteuttamaan toimenpiteitä tartunnan leviämisen estämiseksi pitopaikoissa käyvien ajoneuvojen välityksellä; sekä

8) kieltää taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten vieminen eläinnäyttelyihin, eläinlupailuihin tai muihin vastaaviin tilaisuuksiin.

Tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista velvoitteista ja kielloista annetaan maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

Kunnan eläinlääkärin on tehtävä pitopaikoissa tarkastuksia 1 momentin 1–7 kohdassa tarkoitettujen velvoitteiden ja kieltojen noudattamisen valvomiseksi sekä ilmoitettava tarkastuksista aluehallintovirastolle.

45 §

Väliaikainen kuljetuskielto

Jos Suomessa on todettu esiintyvän helposti leviävää eläintautia, jonka levinneisyyttä ei tunneta tai joka uhkaa levitä edelleen 4 luvussa sekä 32–36 §:ssä tarkoitetuista toimenpiteistä huolimatta, taikka kyseessä on tällaista tautia koskeva virallinen eläintautiepäily, Elintarviketurvallisuusvirasto voi Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytettäessä sekä taudin leviämisen es-

tämiseksi ja tautitilanteen selvittämiseksi välttämättömistä syistä päätöksellään kieltää eläinten kuljetuksen koko maassa taikka rajoittaa sitä. Päätös voi olla voimassa enintään 14 vuorokauden ajan taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta ja enintään kolmen vuorokauden ajan muihin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusten osalta. Päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Jos taudille alttiisiin lajeihin kuuluvien eläinten kuljetusta koskevaa kieltoa tai rajoitusta on taudin laajan levinneisyyden tai merkittävän leviämisen takia välttämätöntä pitää voimassa pidempään kuin 1 momentin mukaan on mahdollista, maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään jatkaa kiellon tai rajoituksen voimassaoloa. Elintarvikeeturvallisuusviraston on mainittujen edellytysten täytyessä tehtävä maa- ja metsätalousministeriölle aloite kiellon tai rajoituksen voimassaolon jatkamisesta. Maa- ja metsätalousministeriön päätös on kumottava välittömästi sen jälkeen, kun kiellon tai rajoituksen asettamiselle säädettyjä edellytyksiä ei enää ole.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettu päätös sekä sen kumoamista koskeva päätös julkaistaan Suomen säädöskokoelmassa. Elintarvikeeturvallisuusviraston on asianmukaisesti ja riittävällä tavalla tiedotettava päätöksestä.

Aluehallintovirasto voi yksittäistapauksessa myöntää hakemuksesta luvan poiketa tässä pykälässä tarkoitettusta kiellosta tai rajoituksesta edellyttäen, että luvan myöntäminen ei aiheuta taudin leviämisen vaaraa.

7 luku

Eläinten keinollisen lisäämisen luvanvaraisuus ja valvonta

46 §

Eläinten keinolliseen lisäämiseen liittyvien toimintojen luvanvaraisuus

Eläimen spermaa, josta voi aiheutua vastustettavien eläintautien leviämisen vaaraa, saa kerätä ja spermaerien muodostamista varten käsitellä vain hyväksytyllä sperman keräysasemalla, lukuun ottamatta spermaa, joka

käytetään omien eläinten siementämiseen siinä pitopaikassa, jossa se kerätään.

Alkioita, joista voi aiheutua vastustettavien eläintautien leviämisen vaaraa, saa kerätä luovuttajaeläimistä vain hyväksytty alkioiden keräysryhmä. Mainittuja alkioita saa tuottaa kerätyistä munasoluista koeputkihedelmöityksellä vain hyväksytty alkioiden tuotantoryhmä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettua spermaa saa säilyttää vain hyväksytyllä sperman keräysasemalla, hyväksytyssä spermavarastossa tai hyväksytyn alkioiden tuotantoryhmän tiloissa. Edellä 2 momentissa tarkoitettuja alkioita saa säilyttää vain hyväksytyn alkioiden keräys- tai tuotantoryhmän tiloissa, hyväksytyllä sperman keräysasemalla tai hyväksytyssä spermavarastossa. Vaatimukset eivät kuitenkaan koske spermaa ja alkioita, joita säilytetään omien tai omassa hallinnassa olevien eläinten keinolliseen lisäämiseen.

Valtioneuvoston asetuksella annetaan säännökset eläinlajeista, joiden sperman tai alkioiden keräystä, käsittelyä ja säilytystä sekä alkioiden tuotantoa tässä pykälässä säädetty vaatimukset koskevat.

47 §

Sperman keräysaseman hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy sperman keräysaseman hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) aseman tilat soveltuvat eläinten pitämiseen ja eristämiseen, sperman keräykseen, käsittelyyn ja säilytykseen sekä välineiden huoltamiseen ja että nämä tilat on siten suunniteltu, rakennettu ja huollettavissa, että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää;

2) eläintautien leviämisen estämisestä asemalla vastaa nimetty eläinlääkäri; sekä

3) aseman henkilöstöllä on tehtäviensä hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevasta hakemuksesta tulee käydä ilmi toimijan sekä sperman keräysaseman yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus keräysasemalla harjoitettavasta toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1—3 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan

asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle sperman keräysasemalle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

48 §

Sperman keräysaseman toimintaa koskevat vaatimukset

Sperman keräysasemalle saadaan tuoda eläimiä vain pitopaikoista, joissa pidettävien eläinten vapaus sperman välityksellä leviävistä eläintaukeista on voitu riittävällä tavalla varmistaa. Asemalle tuotavia eläimiä ei saa päästää aseman eläintiloihin eikä niistä saa kerätä spermaa ennen kuin eläinten terveydentilan on todettu olevan riittävän hyvä sperman keräystä varten ja eläimille on tehty tarvittavat tarkastukset ja tutkimukset eläintautien varalta. Jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään, eläimiä on ennen niiden päästämistä aseman eläintiloihin sekä sperman keräämistä niistä pidettävä eristyksessä alkuperäpitopaikassa tai sperman keräysasemalla taikka karanteenissa niiden terveydentilan varmistamiseksi. Asemalla pidettävien eläinten terveydentilaa on seurattava jatkuvasti eläimissä mahdollisesti esiintyvien eläintautien varalta.

Sperman kerääminen, käsittely ja säilytys sekä sperman keräysaseman muu toiminta on järjestettävä siten, että sperman hyvä hygieninen laatu ja vapaus eläintaukeista voidaan turvata ja etteivät eläintaudit pääse leviämään asemalle. Asemalla saadaan käsitellä vain yhden eläinlajin spermaa, ellei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Asemalla kerättävä, käsiteltävä ja säilytettävä sperma on merkittävä asianmukaisesti, ja asemalla on pidettävä kirjaa eläimistä ja niiden terveydentilasta sekä säilytettävistä spermaeristä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä sperman keräysasemalle tuotavien ja asemalla pidettä-

vien eläinten terveydentilaa koskevista vaatimuksista ja terveydentilan selvittämiseksi eläimelle tai sen pitopaikassa tai aikaisemmissa pitopaikoissa tehtävistä tarkastuksista ja tutkimuksista, asemalle tuotavien tai tuotujen eläinten eristämisestä tai karanteenissa pitämisestä, sperman keräysaseman toiminnan järjestämisestä sperman laadun turvaamiseksi ja eläintautien leviämisen estämiseksi sekä tähän liittyvistä 47 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitetun eläinlääkärin tehtävistä, sperman merkitsemisestä sekä eläimiä, niiden terveydentilaa ja spermaeriä koskevasta kirjanpidosta.

49 §

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hakemuksesta.

Alkioiden keräysryhmän hyväksyminen edellyttää, että:

1) keräysryhmän käytettävissä on asianmukaisesti varustetut tilat alkioiden tutkimiseen, käsittelyyn, säilyttämiseen, pakkaamiseen ja välineiden huoltamiseen;

2) keräysryhmän toiminnasta vastaa ryhmään kuuluva nimetty eläinlääkäri; sekä

3) keräysryhmän jäsenillä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Alkioiden tuotantoryhmän hyväksyminen edellyttää, että hakijana on hyväksytty alkioiden keräysryhmä, jonka jäsenillä on riittävät alkioiden tuotantoon käytettäviä menetelmiä sekä tuotantoon liittyviä hygieniavaatimuksia ja eläintautien vastustamista koskevat tiedot ja taidot. Tuotantoryhmän käytettävissä on lisäksi oltava 2 momentin 1 kohdassa säädetty edellytykset täyttävät kiinteät tilat muna-solujen keräykseen, alkioiden tuotannossa käytettävien sukusolujen säilytykseen ja käsittelyyn sekä alkioiden tuotantoon ja säilytykseen.

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava ryhmän jäsenten yhteystiedot ja, jos ryhmällä on kiinteät tilat toimintaansa varten, toimitilojen yhteystiedot. Hakemukseen on liitettävä kuvaus ryh-

män toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täyttymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille alkioiden keräysryhmälle ja alkioiden tuotantoryhmälle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

50 §

Alkioiden keräysryhmän ja alkioiden tuotantoryhmän toimintaa koskevat vaatimukset

Alkioiden ja niiden tuotantoon käytettävien munasolujen on oltava peräisin terveistä eläimistä, joiden pitopaikan vapaus eläintaudeista on voitu riittävällä tavalla varmistaa. Naudoista saadaan kerätä vain keinosiemennyksen tai keinohedelmöityksen avulla tuotettuja alkioita, ja alkioit on kerättävä siihen soveltuvissa tiloissa eläimen pitopaikassa.

Alkioiden ja munasolujen keräys, munasarjojen irrotus, alkioiden tutkiminen ja tuottaminen sekä alkioiden ja niiden tuotannossa käytettävien sukusolujen käsittely ja säilytys on suoritettava siten, että alkioiden hyvä hygieeninen laatu ja vapaus eläintaudeista voidaan turvata. Kerättävät, tuotettavat, käsiteltävät ja säilytettävät alkioit on merkittävä asianmukaisesti, ja niistä sekä alkioiden tuotantoon käytettävien sukusolujen alkuperästä, alkioiden ja sukusolujen luovuttajaeläimistä sekä mainittujen eläinten terveydentilasta on pidettävä kirjaa. Alkioiden käsittelyyn ja säilytykseen saadaan käyttää vain siihen soveltuvia tuotteita ja aineita. Alkioiden tuotannossa käytetyistä aineista, hedelmöittymättömistä munasoluista ja hylätyistä alkioista on toimitettava näytteitä laboratoriotutkimuksia varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä alkioiden ja alkioiden tuotannossa käytettävien sukusolujen luovuttajaeläinten terveydentilaa

koskevista vaatimuksista ja terveydentilan selvittämiseksi tehtävistä tutkimuksista, alkioiden hygieenisen laadun turvaamiseksi ja eläintautien leviämisen estämiseksi tarpeellisista toimenpiteistä alkioiden keräyksen ja tuotannon sekä niihin liittyvien toimintojen yhteydessä, alkioiden merkitsemisestä, alkioita, niiden ja sukusolujen luovuttajaeläimiä ja luovuttajaeläinten terveydentilaa koskevasta kirjanpidosta, alkioiden säilytyksessä käytettävistä säiliöistä ja nesteistä sekä näytteiden toimittamisesta laboratoriotutkimuksia varten.

51 §

Sperman keräysaseman ja alkioiden keräysryhmän hyväksyminen kotimaan kauppaa varten

Sperman keräysasema ja alkioiden keräysryhmä voidaan 47 ja 49 §:ssä säädetystä poiketen hyväksyä, vaikka kaikki mainituissa pykälissä hyväksymiselle säädetty edellytykset eivät täyty, jos sperman tai alkioiden keräys on tarpeen tietyn eläinlajin tai -rodun jalostustoiminnan turvaamiseksi tai alkupeäisrotujen geenivarojen säilyttämiseksi ja jos edellytysten täyttymättä jääminen ei aiheuta vaaraa eläintautien leviämisestä. Tämän momentin nojalla kerättyä spermaa ja kerättyjä alkioita ei saa saattaa markkinoille Suomen rajojen ulkopuolella. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa tämän momentin nojalla hyväksytyille keräysasemalle ja -ryhmälle kansallisen hyväksymistunnuksen.

Edellä 1 momentin nojalla hyväksytyllä sperman keräysasemalla voidaan harjoittaa sperman keräystä ja 1 momentin nojalla hyväksytty alkioiden keräysryhmä voi toimia, vaikka kaikki 48 ja 50 §:ssä säädetty vaatimukset eivät täyty, jos vaatimuksista poikkeaminen ei aiheuta vaaraa eläintautien leviämisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset siitä, minkä eläinlajien tai -rotujen osalta 1 momentissa säädettyä poikkeusta voidaan soveltaa sekä miltä osin hyväksymistä ja toimintaa koskevista vaatimuksista voidaan poiketa.

52 §

Spermavaraston hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy spermavaraston hakemuksesta. Hyväksymisen edellytyksenä on, että:

1) varastolla on toimintaan soveltuvat tilat ja välineet ja että se on siten rakennettu, eristetty ja huollettavissa, että sperman hygieeninen laatu ei vaarannu ja eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää; sekä

2) varaston henkilöstöllä on tehtävän hoitamisen kannalta riittävät tiedot ja taidot.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja spermavaraston yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus spermavaraston toiminnasta sekä selvitys 1 momentin 1 ja 2 kohdassa tarkoitetuista seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytyille spermavarastolle Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

53 §

Spermavaraston toimintaa koskevat vaatimukset

Spermavarastossa säilytettävän sperman on oltava kerätty hyväksytyllä sperman keräysasemalla tai tuotu Suomeen tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten, Euroopan unionin lainsäädännön ja eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annetun lain mukaisesti. Varaston toiminta on järjestettävä siten, että sperman hyvä hygieeninen laatu ja vapaus eläintaukeista voidaan turvata ja että eri alkuperää olevat spermaerät voidaan pitää riittäväällä tavalla erillään toisistaan sekä varastossa säilytettävistä alkioista. Spermavarastossa voidaan säilyttää vain yhden eläinlajin

spermaa, jollei Euroopan unionin lainsäädännöstä muuta johdu. Varastoitavien spermaerien on oltava asianmukaisesti merkittyjä, ja spermavaraston on pidettävä kirjaa varastoon saapuvista, siellä säilytettävistä ja varastosta lähtevistä spermaeristä sekä näiden erien alkuperästä. Sperman säilytykseen saadaan käyttää vain siihen soveltuvia säiliöitä ja nesteitä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä spermavaraston toiminnan järjestämisestä sperman hygieenisen laadun turvaamiseksi, eläintautien leviämisen estämiseksi ja spermaerien erillään pitämiseksi, varastoitavien spermaerien merkitsemisestä, spermaeriä koskevasta kirjanpidosta sekä sperman säilytyksessä käytettävistä säiliöistä ja nesteistä.

54 §

Luvanvaraisessa toiminnassa tapahtuvat muutokset ja toiminnan valvonta

Sperman keräysaseman, alkioden keräysryhmän, alkioden tuotantoryhmän sekä spermavaraston toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkäri valvoo sperman keräysasemia, alkioden keräysryhmiä, alkioden tuotantoryhmiä sekä spermavarastoja ja suorittaa niissä säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että toiminnalle säädetyt vaatimuksia ja hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan. Lisäksi kunnaneläinlääkäri valvoo sperman keräysasemalle toimitettavien eläinten eristämistä pitopaikassa sekä vastaa sperman keräysasemalle tuotavien eläinten ja niiden kanssa samassa pitopaikassa pidettävien muiden eläinten terveydentilaa koskevista tarkastuksista ja tutkimuksista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tässä pykälässä tarkoitettua valvonnasta sekä siihen liittyvien tarkastusten ja tutkimusten tiheydestä ja sisällöstä.

8 luku

**Eräiden muiden toimintojen
luvanvaraisuus ja valvonta**

55 §

*Lupa vesiviljelyeläinten kasvattamiseen ja
perkaamiseen*

Vesiviljelyeläimiä tai niiden sukusoluja saa kasvattaa elintarvikkeeksi, myytäväksi tai muutoin luovutettavaksi jatkokasvatukseen taikka istutettavaksi mereen tai vesistöihin vain Elintarviketurvallisuusviraston luvalla. Lupaa ei kuitenkaan vaadita, jos toiminnan tarkoituksena on ainoastaan:

1) vesiviljelyeläinten kasvattaminen elintarvikkeeksi joko omaan käyttöön tai toimitettavaksi pieninä määrinä suoraan kuluttajille tai paikallisille vähittäisliikkeille edelleen kuluttajille toimitettaviksi;

2) koristeeksi tarkoitettujen vesiviljelyeläinten kasvattaminen sellaisessa tekolammikossa, akvaariossa tai altaassa, josta ei ole suoraa yhteyttä ja jonka puhdistamatonta vettä ei päästetä mereen tai vesistöihin;

3) kalojen tai äyriäisten kasvattaminen lammikoissa virkistyskalastusta varten ilman että niitä siirretään lammikosta jatkokasvatukseen tai istutuksiin; tai

4) nilviäisten kasvattaminen veden puhdistamista varten.

Toimijalla on oltava Elintarviketurvallisuusviraston lupa kalojen perkaamiseen perkaamossa, jos kalat on kasvatettu vesiviljelylaitoksessa, johon on kohdistettu 23 §:ssä tarkoitettuja kieltoja, ehtoja tai rajoituksia helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi taikka joka sijaitsee mainitun taudin vuoksi perustetulla rajoitusvyöhykkeellä tai 41 §:n 1 momentin 4 tai 5 kohdassa tarkoitettua alueella, ja jos perattavat kalat ovat alttiita kyseiselle taudille.

56 §

Luvan hakeminen ja toiminnan valvonta

Edellä 55 §:ssä tarkoitettua lupaa koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan kotipaikka ja yhteystiedot sekä niiden pitoaikkojen yhteystiedot, joissa harjoitettavaa

toimintaa hakemus koskee. Hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä jokaista pitoaikkaa ja perkaamoa koskeva kirjallinen kuvaus siitä, miten pitoaikassa tai perkaamossa ennalta ehkäistään, seurataan ja torjutaan eläintauteja (*omavalvonnan kuvaus*). Perkaamon toimintaa koskevaan omavalvonnan kuvaukseen on myös liitettävä yksityiskohtainen kuvaus toiminnassa syntyvien jätteen ja jätevesien käsittelystä.

Lupa myönnetään, jos:

1) omavalvonnan kuvauksessa esitetyt toimet ovat riittäviä eläintautien havaitsemiseksi ja seuraamiseksi sekä niiden leviämisen estämiseksi tai vähentämiseksi;

2) toiminta täyttää eläintunnistusjärjestelmästä annetun lain 21 §:ssä säädetyt vaatimukset luettelon pitämisestä; sekä

3) toiminnasta ei aiheudu vakavaa vaaraa eläintautien leviämisestä.

Jos osa hakemuksessa mainituista pitoaikoista tai perkaamoista ei täytä luvan myöntämisen edellytyksiä, lupa voidaan rajata koskemaan vain edellytykset täyttäviä pitoaikoja ja perkaamoja. Lupa voidaan sisällyttää eläintautien vastustamisen kannalta välttämättömiä ehtoja. Toimija on velvollinen ilmoittamaan Elintarviketurvallisuusvirastolle viipymättä toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista sekä pitämään omavalvonnan kuvauksen ajan tasalla. Kunnaneläinlääkärin on valvottava toimintaa säännöllisin tarkastuksin, joiden tiheydestä Elintarviketurvallisuusvirasto päättää riskinarvioinnin perusteella.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä luvan edellytyksistä, omavalvonnan kuvauksen sisällöstä, luvan hakemisesta noudatettavasta menettelystä sekä toiminnan valvonnasta.

57 §

Karanteenin hyväksyminen ja toiminta

Tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitetun karanteenin tulee olla aluehallintoviraston hyväksymä. Karanteenin hyväksymisen edellytyksenä on, että karanteeni on ottaen huomioon karanteenissa pidettävien eläinten asettamat vaatimukset siten suunniteltu, sijoitettu, rakennettu, varustettu

ja hoidettu sekä sen toiminta ja valvonta siten järjestetty, että eläintaudit eivät pääse leviämään karanteenin ulkopuolelle taikka karanteenissa pidettäviin eläimiin.

Karanteenin hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava hakijan ja karanteenin yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus karanteenin toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan, tiloihin ja toiminnan valvontaan liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Karanteenin toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkärin on suoritettava karanteenissa säännöllisiä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että karanteeni täyttää hyväksymiselle säädetty edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä karanteenin hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä karanteenin valvonnasta.

9 luku

Eläinten ja tuotteiden siirrot Euroopan unionin jäsenvaltioiden välillä

58 §

Eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita koskevat vaatimukset

Suomesta toiseen jäsenvaltioon tai toisen jäsenvaltion kautta muuhun kuin jäsenvaltioon taikka toisesta jäsenvaltiosta Suomeen tai Suomen kautta kolmanteen jäsenvaltioon tai muuhun kuin jäsenvaltioon saa toimittaa vain sellaisia eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, jotka täyttävät Euroopan unionin lainsäädännössä asetetut eläintautien vastustamista koskevat vaatimukset. Edellytyksenä on lisäksi, että Suomesta toimitettavista eläimistä tai tuotteista ei aiheudu vastustettavan eläintaudin leviämisen vaaraa.

Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden

mukana on oltava tarvittavat viralliset terveystodistukset ja muut asiakirjat, joilla eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuus jäsenvaltioiden välillä voidaan osoittaa. Eläinten ja tuotteiden tulee olla merkittyjä siten, että ne voidaan tunnistaa. Se, joka siirtää eläimiä tai niistä saatuja tuotteita jäsenvaltioiden välillä, vastaa eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevien vaatimusten täyttymisestä.

Lemmikkieläinasetuksen mukaisen todistuksen Euroopan unionin jäsenvaltioiden välisiä lemmikkieläimen siirtoja varten saa myöntää eläinlääkäri.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset siirtokelpoisuutta koskevista ehdoista ja rajoituksista, terveystodistuksista ja muista asiakirjoista sekä eläinten ja tuotteiden merkitsemisestä.

59 §

Siirtokielto äkillisen taudinpurkauksen vuoksi

Maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään kieltää taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten, niistä saatujen tuotteiden sekä mainittujen eläinten ja tuotteiden kanssa kosketuksessa olleiden kuljetusvälineiden, muiden esineiden ja aineiden toimittamisen 58 §:n 1 momentissa tarkoitetuille alueille tai rajoittaa sitä taikka asettaa sille ehtoja, jos:

1) toisessa jäsenvaltiossa esiintyy helposti leviävää, vaarallista tai uutta vakavaa eläintautia; ja

2) 58 §:ssä ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty vaatimukset sekä kyseisen jäsenvaltion omat toimenpiteet eivät ole riittävät eläintaudin leviämisen estämiseksi tai Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

Maa- ja metsätalousministeriö voi päätöksellään kieltää 1 momentissa tarkoitettujen eläinten, tuotteiden, esineiden ja aineiden toimittamisen toiseen jäsenvaltioon tai toisen jäsenvaltion kautta muuhun kuin jäsenvaltioon tai rajoittaa sitä taikka asettaa sille ehtoja, jos:

1) Suomessa esiintyy helposti leviävää, vaarallista tai uutta vakavaa eläintautia; ja

2) 4, 5 ja 6 luvussa säädetyt toimenpiteet sekä 58 §:ssä ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädetyt vaatimukset eivät ole riittäviä eläintaudin leviämisen estämiseksi tai jäsenvaltioiden välisen kaupan edellytysten turvaamiseksi tai jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuun päätökseen ei sovelleta, mitä hallintolain 9 ja 10 luvussa säädetään hallintopäätöksen tiedoksiannosta. Päätös on julkaistava Suomen säädöskokoelmassa, ja Elintarviketurvallisuusviraston on tiedotettava päätöksestä niitä toimijoita, jotka ovat sen tiedossa ja joita päätös koskee.

60 §

Toimijan velvollisuus hakea rekisteröintiä ja rekisteröintimenettely

Eläimiä, alkioita ja sukusoluja, joista voi aiheutua vähäistä suurempaa vastustettavan tai uuden vakavan eläintaudin leviämisen vaaraa, saa toimittaa toiseen jäsenvaltioon taikka vastaanottaa toisesta jäsenvaltiosta vain toimija, joka on rekisteröity Elintarviketurvallisuusviraston pitämään rekisteriin. Rekisteröintiä ei kuitenkaan vaadita hyväksytyltä sperman keräysasemalta, hyväksytyltä spermavarastolta, hyväksytyltä alkioden keräysryhmältä tai hyväksytyltä alkioden tuotantoryhmältä alkioden tai sukusolujen toimittamiseksi Suomesta.

Rekisteröintiä haetaan Elintarviketurvallisuusvirastolta. Eläimiä, alkioita tai sukusoluja vastaanottava toimija merkitään rekisteriin, jos toimijalla on käytössään tilat, joissa eläimet voidaan tarvittaessa pitää eristyksissä. Vesieläimiä vastaanottavalla toimijalla on oltava käytössään karanteeni, jos vesieläimet on asetettava karanteeniin maahantulon yhteydessä.

Rekisteröintiä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan yhteystiedot ja mahdollinen pitopaikkatunnus tai hyväksymisnumero, tiedot siitä, mihin eläinlajeihin kuuluvien eläinten tai niiden alkioden tai sukusolujen toimittamista rekisteröityminen koskee sekä selvitys 2 momentissa säädettyjen

edellytysten täyttymisestä. Rekisteröinti on voimassa kolme vuotta, ja se uusitaan hakemuksesta.

Poiketen siitä, mitä 1—3 momentissa säädetään, Elintarviketurvallisuusvirasto rekisteröi sirkuseläinten kuljettamiseen jäsenvaltioiden välillä sovellettavista eläinten terveyttä koskevista vaatimuksista annetussa komission asetuksessa (EY) N:o 1739/2005 tarkoitettut sirkukset mainitun asetuksen 4 artiklan mukaisesti. Rekisteröintiä koskevan hakemuksen sisältöön sovelletaan kuitenkin 3 momentin säännöksiä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät tarkemmat säännökset eläinlajeista, alkioista ja sukusoluista, joiden siirtäminen jäsenvaltioiden välillä edellyttää toimijan rekisteröintiä.

61 §

Hyväksymistä edellyttävät eläinten ja sukusolujen siirrot

Siipikarjaa ja siipikarjan siitosmunia saa toimittaa toiseen jäsenvaltioon vain tätä tarkoitusta varten hyväksytystä siipikarjan pito-paikasta, lukuun ottamatta muiden kuin sileälastaisten lintujen tai niiden siitosmunien toimittamista alle 20 kappaleen eränä sekä siipikarjan toimittamista välittömästi teuraaksi tai riistanistutuksiin.

Eläinten keräyskeskus tai eläinvälittäjä, joka kokoaa eläimiä omiin tiloihinsa, saa toimittaa nautaeläimiä, sikoja, lampaita ja vuohia toiseen jäsenvaltioon tai vastaanottaa niitä toisesta jäsenvaltiosta vain, jos se on hyväksytty tätä tarkoitusta varten.

Apinoita saa toimittaa toiseen jäsenvaltioon tai vastaanottaa toisesta jäsenvaltiosta vain tätä tarkoitusta varten hyväksytty eläintarha ja koe-eläinlaitos.

Eläintarha ja koe-eläinlaitos saa poiketa eläinten siirtokelpoisuutta koskevista vaatimuksista Euroopan unionin lainsäädännössä sallitulla tavalla, jos:

1) se toimittaa muita eläimiä kuin apinoita toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevaan, neuvoston direktiivin 92/65/ETY 2 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun hyväksyttyyn yhteisöön,

laitokseen tai keskukseseen taikka vastaanottaa niitä tällaisesta yhteisöstä, laitoksesta tai keskuksista; ja

2) se on hyväksytty tätä tarkoitusta varten.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset 4 momentissa tarkoitetuista poikkeuksista.

Mitä 60 §:ssä säädetään toimijan velvollisuudesta hakea rekisteröintiä, ei koske tässä pykälässä tarkoitettua hyväksyttyä toimijaa.

62 §

Hyväksymisen edellytykset ja hyväksymismenettely

Aluehallintovirasto hyväksyy 61 §:ssä tarkoitettut pitopaikat ja toimijat hakemuksesta. Hyväksyminen edellyttää, että toiminnan kohteena olevien eläinten vapaus eläintaukeista ja jäljitettävyys voidaan riittävällä tavalla varmistaa. Edellytyksenä on lisäksi, että toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveydentilan jatkuva seuranta ja hyvän hygieniatason ylläpitäminen on mahdollista ja että eläintautien leviäminen voidaan tehokkaasti estää. Siipikarjan pitopaikan, eläinten keräyskeskuksen ja eläinvälittäjän hyväksyminen edellyttää, että toimijalla on toimintaan soveltuvat ja eläintautien leviämisen estämisen kannalta tarkoituksenmukaisesti sijoitetut, rakennetut, varustetut ja huollettavissa olevat tilat.

Hyväksymistä koskevassa hakemuksessa on ilmoitettava toimijan ja toimintaan käytettävien tilojen yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus toiminnasta sekä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täytymisestä. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä pitopaikkojen ja toimijoiden hyväksymisen edellytyksistä sekä hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

Elintarviketurvallisuusvirasto antaa hyväksytylle pitopaikalle ja toimijalle Euroopan

unionin lainsäädännössä edellytetyn hyväksymisnumeron.

63 §

Lupa luonnonvaraisten eläinten sekä mikrobien, loisten ja näyte-erien toimittamiseen toisesta jäsenvaltiosta

Seuraavia eläimiä, niiden alkioita ja sukusoluja sekä tuotteita saa toimittaa toisesta jäsenvaltiosta Suomeen vain Elintarviketurvallisuusviraston luvalla:

1) luonnonvaraiset nisäkkäät ja linnut sekä istutukseen tai tutkimuksiin tarkoitetut luonnonvaraiset vesieläimet;

2) eläintauteja aiheuttavat mikrobit ja loiset sekä niitä sisältävät viljelmät, kudokset, eritteet ja muut vastaavat tuotteet; sekä

3) tutkimustarkoitusta varten tuotavat eläviä eläimiä, alkioita tai sukusoluja sisältävät näyte-erät, jotka eivät täytä 58 §:ssä tai sen nojalla taikka tällä lailla täytäntöön pantavassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjä vaatimuksia ja jotka hävitetään tutkimuksen päättymisen jälkeen.

Elintarviketurvallisuusvirasto myöntää luvan hakemuksesta. Hakemuksessa tulee ilmoittaa toimijan yhteystiedot sekä tiedot toimitettavista eläimistä, alkioista, sukusoluista ja tuotteista. Hakemukseen tulee liittää kuvaus toiminnasta, jota varten eläimet, alkioita, sukusolut tai tuotteet aiotaan toimittaa Suomeen sekä eläintautien leviämisen arvioimiseksi tarvittavat selvitykset. Lupa myönnetään, jos eläimistä, alkioista, sukusoluista tai tuotteista ei aiheudu eläintautien leviämisen vaaraa. Luvassa asetetaan eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömät ehdot.

Mitä 60 §:ssä säädetään toimijan velvollisuudesta hakea rekisteröintiä, ei koske toimintaa, jota varten on saatu 1 momentissa tarkoitettu lupa.

Elintarviketurvallisuusvirastolla on tehtäviensä suorittamiseksi oikeus toimittaa Suomeen 1 momentin 2 ja 3 kohdassa tarkoitettuja eläimiä ja tuotteita edellyttäen, ettei näistä aiheudu eläintautien leviämisen vaaraa.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitettua luvan hakemisesta noudatettavasta menettelystä.

64 §

Jäsenvaltioiden välillä toimitettaville eläimille, alkioille ja sukusoluille tehtävät tarkastukset

Toimijan on tarkastettava toisesta jäsenvaltiosta vastaanottamansa eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläntaudin leviämisen vaaraa, sekä eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat asiakirjat välittömästi niiden saapumisen jälkeen määräpaikassa eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Jos määräpaikkana on keräyskeskus tai teurastamo, joka on valvontaviranomaisen päivittäisessä valvonnassa, edellä tarkoitettun tarkastuksen tekee kuitenkin mainittu valvontaviranomainen. Toimijan on ilmoitettava kunnaneläinlääkärille viipymättä tarkastuksessa havaitsemistaan puutteista sekä säilytettävä eläimiä, alkioita ja sukusoluja, joihin puutteet liittyvät, määräpaikassa siihen saakka, kunnes aluehallintovirasto tai Elintarviketurvallisuusvirasto on päättänyt mahdollisista jatkotoimenpiteistä.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valvontaviranomaiset voivat tehdä pistokokein tarkastuksia ja ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sen varmistamiseksi, että eläinten, alkioiden ja sukusolujen siirtokelpoisuutta koskevat vaatimukset täyttyvät. Tarkastus voidaan suorittaa eläinten tai tuotteiden määräpaikassa, kuljetuksen aikana taikka elävien eläinten kyseessä ollen myös pitopaikassa, johon eläimet on toimitettu määräpaikasta.

Toimijan on tarkastettava toiseen jäsenvaltioon toimitettavat eläimet, alkiot ja sukusolut, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläntaudin leviämisen vaaraa, niiden siirtokelpoisuuden varmistamiseksi. Niissä tapauksissa, joissa toimitettavan erän mukana vaaditaan siirtokelpoisuuden osoittamiseksi virallinen terveystodistus, tarkastuksen suorittaa ja todistuksen antaa kuitenkin toimijan pyynnöstä kunnaneläinlääkäri.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät säännökset eläimistä ja eläimistä saaduista tuotteista,

jotka on 1 tai 3 momentissa säädetyllä tavalla tarkastettava. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä tarkastuksen suorittamisesta.

65 §

Eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevien tietojen ja asiakirjojen säilyttäminen

Toimijan on säilytettävä viiden vuoden ajan seuraavat tiedot niistä toisesta jäsenvaltiosta tai toiseen jäsenvaltioon toimittamistaan eläimistä, alkioista ja sukusoluista, joista voi aiheutua vastustettavan tai uuden vakavan eläntaudin leviämisen vaaraa:

1) tiedot toimitetuista eläimistä, alkioista ja sukusoluista sekä niiden tunnistuksista;

2) eläinten, alkioiden ja sukusolujen määrät;

3) tiedot toimitettujen eläinten, alkioiden ja sukusolujen lähettäjistä ja lähtöpaikasta, vastaanottajasta ja määräpaikasta sekä, jos vastaanotettuja eläimiä, alkioita tai sukusoluja luovutetaan eteenpäin, seuraavat tiedossa olevat vastaanottajat;

4) toimituksen ajankohta; sekä

5) tiedot siitä, mitä asiakirjoja toimituksen mukana on seurannut.

Vastaanottajan on lisäksi säilytettävä viiden vuoden ajan 1 momentissa tarkoitettuja eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat viralliset terveystodistukset.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät säännökset niistä eläimistä, alkioista ja sukusoluista, joita koskevat tiedot ja terveystodistukset on 1 ja 2 momentissa tarkoitettulla tavalla säilytettävä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuista tiedoista.

66 §

Virallisen terveystodistuksen tietojen tallettaminen sähköiseen Traces-tietojärjestelmään

Toiseen jäsenvaltioon toimitettavia eläimiä, alkioita ja sukusoluja koskevat viralliset terveystodistukset on laadittava ja lähetettävä

käyttäen Euroopan komission ylläpitämää sähköistä Traces-tietojärjestelmää, ellei Euroopan unionin lainsäädännössä toisin säädetä. Toimija vastaa terveystodistuksen laatimista varten tarvittavien perustietojen antamisesta ja vaadittaessa näiden tietojen tallettamisesta tietojärjestelmään. Toimijalla, jonka tulee tallettaa tietoja Traces-tietojärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksutta tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

Jos Suomeen toimitettavia eläimiä, alkioita tai sukusoluja koskevat viralliset terveystodistukset on lähetetty käyttäen Traces-tietojärjestelmää, 64 §:n 1 tai 2 momentissa tarkoitettua tarkastuksen suorittavan valvontaviranomaisen on talletettava tietojärjestelmään tarkastusta koskevat tiedot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään todistuksista, jotka on laadittava ja lähetettävä käyttäen Traces-tietojärjestelmää. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan myös antaa tarkempia säännöksiä järjestelmän käytöstä.

67 §

Toiminnan valvonta

Kunnaneläinlääkäri valvoo 60 §:n nojalla rekisteröityjä toimijoita ja 62 §:n nojalla hyväksytyjä toimijoita ja pitopaikkoja sekä 63 §:ssä tarkoitettua luvanvaraista toimintaa. Kunnaneläinlääkäriin on suoritettava tarkastuksia sen varmistamiseksi, että hyväksytyt toimijat ja pitopaikat täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä tai luvassa asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tarkastusten tiheydestä ja sisällöstä.

68 §

Toimenpiteet taudinpurkausten yhteydessä

Jos toisesta jäsenvaltiosta toimitetulla tai Suomen kautta kuljetettavalla eläimellä todetaan tai lähtöpaikassa vallitsevan eläintautitilanteen vuoksi taikka muusta perustellusta syystä epäillä olevan vastustettava tai uusi

vakava eläintauti, Elintarviketurvallisuusvirasto voi päätöksellään määrätä eläimen lopetettavaksi, pidettäväksi eristettynä määräpaikassa, asetettavaksi karanteeniin taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta eläin on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen. Toimenpiteisiin ryhtyminen edellyttää, että näytteet eläintaudin varalta on otettu neljän viikon kuluessa maahantuonnista. Elintarviketurvallisuusviraston päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteiden suorittamista koskevia välttämättömiä ehtoja sekä määrätä eristämisen tai karanteenin yhteydessä suoritettavista, eläimelle tehtävistä välttämättömistä tutkimuksista.

Mitä 1 momentissa säädetään, koskee myös maahan tuodusta siitosmunasta kuoriutunutta lintua, kuitenkin siten, että näytteet on toimenpiteisiin ryhtymiseksi otettava neljän kuukauden kuluessa maahantuonnista.

Jos jollain toiseen jäsenvaltioon kuuluvalla alueella esiintyy sellaista vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, joka uhkaa levitä Suomeen kyseiseltä alueelta toimitetun tai Suomen kautta kuljetettavan eläimestä saadun tuotteen välityksellä, Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä tuotteen hävitettäväksi, käsiteltäväksi siten, että eläintaudin leviämisen vaara poistuu, säilytettäväksi siihen saakka, kunnes tuotteeseen liittyvästä eläintaudin leviämisaarasta on saatu selvyys taikka palautettavaksi jäsenvaltioon, josta tuote on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen.

Toimija vastaa 1 ja 3 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittamisesta. Aluehallintovirasto valvoo toimenpiteiden suorittamista. Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuissa tilanteissa noudatetaan lisäksi, mitä 4 luvussa säädetään toiminnasta taudinpurkauksissa.

Elintarviketurvallisuusviraston on viipymättä ilmoitettava maa- ja metsätalousministeriölle 1 ja 3 momentissa tarkoitettua päätöksestään. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä 1 ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

10 luku

**Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden
vienti muihin kuin jäsenvaltioihin**

69 §

*Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden
vientikelpoisuus*

Suomesta muuhun kuin jäsenvaltioon saa toimittaa vain eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, joiden alkuperästä voidaan riittäväällä tavalla varmistua. Eläinten ja tuotteiden tulee olla siten merkittyjä, että ne voidaan tunnistaa. Niiden eläinten ja tuotteiden, joiden viennille muihin kuin jäsenvaltioihin on Euroopan unionin lainsäädännössä asetettu eläintautien vastustamiseen liittyviä vaatimuksia, tulee lisäksi täyttää mainitut vaatimukset.

Toimija vastaa 1 momentissa säädettyjen vaatimusten täyttymisestä sekä määränpäävaltion asettamien tuontivaatimusten ja, jos vientierä kuljetetaan muun kuin jäsenvaltion kautta, kyseisen valtion asettamien kauttakuljetusta koskevien vaatimusten selvittämisestä ja täyttymisestä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämät vientikelpoisuutta koskevat säännökset.

70 §

*Viejän rekisteröimisvelvollisuus ja
rekisteröintimenettely*

Eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita, joista voi aiheutua vähäistä suurempaa eläintautien leviämisen vaaraa, saa toimittaa muuhun kuin jäsenvaltioon vain toimija, joka on rekisteröitynyt Elintarviketurvallisuusviraston pitämään rekisteriin.

Rekisteröitymistä koskeva ilmoitus toimitetaan Elintarviketurvallisuusvirastolle. Ilmoituksesta on käytävä ilmi toimijan yhteystiedot, eläimiä vietäessä mahdollinen pitopaikkatunnus ja tuotteita vietäessä mahdollinen laitoksen hyväksymisnumero sekä tiedot siitä, mitä eläimiä tai tuotteita rekisteröityminen koskee ja mihin valtioon eläimiä tai tuot-

teita aiotaan viedä. Rekisteröinti on voimassa kolme vuotta ilmoituksen tekemisestä, ja rekisteröityminen voidaan uusua.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella annetaan tarkemmat säännökset eläinlajeista ja tuotteista, joiden vientiä rekisteröitymisvelvollisuus koskee.

71 §

*Eläinlääkintötodistukset, vientitarkastukset ja
Traces-tietojärjestelmän käyttö*

Muuhun kuin jäsenvaltioon vietävien eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden mukana vaadittavan virallisen eläinlääkintötodistuksen antaa toimijan pyynnöstä kunnan eläinlääkäri. Kunnaneläinlääkärin on ennen todistuksen myöntämistä tarkastettava eläimet ja niiden pitopaikka ja tuotteet, ellei eläinten ja tuotteiden vientikelpoisuudesta sekä määränpäävaltion asettamien tuontivaatimusten ja mahdollisten kauttakuljetukseen liittyvien vaatimusten täyttymisestä voida muulla tavoin varmistua.

Eläinlääkintötodistusten laatimisessa tai lähettämisessä voidaan käyttää 66 §:ssä tarkoitettua Traces-tietojärjestelmää, jos Euroopan unionin lainsäädännössä se sallitaan. Tietojärjestelmää on käytettävä todistusten laatimisessa ja lähettämisessä, jos Euroopan unionin lainsäädännössä sitä edellytetään tai Euroopan unionin ja määränpäävaltion kesken niin sovitaan. Toimija vastaa eläinlääkintötodistuksen laatimista varten tarvittavien perustietojen antamisesta ja vaadittaessa näiden tietojen tallettamisesta Traces-tietojärjestelmään. Toimijalla, jonka tulee tallettaa tietoja tietojärjestelmään, tai hänen edustajallaan on oikeus saada valvontaviranomaiselta maksettua tarvittavat järjestelmää koskevat käyttöoikeudet.

Jos eläinlääkintötodistuksen antanut valvontaviranomainen saa todistuksen myöntämisen jälkeen tiedon epäilystä tai todetusta taudinpurkauksesta, joka olisi estänyt todistuksen myöntämisen, valvontaviranomaisen on ilmoitettava asiasta Elintarviketurvallisuusvirastolle, jonka on saatettava asia määränpäävaltion toimivaltaisen viranomaisen tietoon.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella

säädetään Traces-tietojärjestelmän käyttämisestä eläinlääkintötodistusten laatimisessa ja lähettämisessä. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan lisäksi antaa tarkempia säännöksiä vientitarkastuksen suorittamisesta sekä eläinlääkintötodistuksen muodosta ja sen myöntämiseen liittyvästä menettelystä.

72 §

Eläimiä ja tuotteita koskevien tietojen ja asiakirjojen säilyttäminen

Toimijan on säilytettävä viiden vuoden ajan seuraavat tiedot niistä muuhun kuin jäsenvaltioon toimittamistaan eläimistä ja eläimistä saaduista tuotteista, joiden vienti edellyttää 70 §:n mukaista rekisteröintiä:

- 1) tiedot eläimistä ja tuotteista sekä niiden tunnisteista;
- 2) eläinten ja tuotteiden määrät;
- 3) toimituksen lähtö- ja määräpaikka;
- 4) toimituksen ajankohta; sekä
- 5) tiedot toimituksen mukana seuranneista viranomaisen myöntämistä asiakirjoista.

Tarkempia säännöksiä säilytettävistä tiedoista voidaan antaa maa- ja metsätalousministeriön asetuksella.

11 luku

Eläinten ja eläimistä saatujen tuotteiden kuljetus

73 §

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetus

Nisäkkäiden ja lintujen kuljetuksessa on käytettävä sellaisia kuljetusvälineitä, joista ei kuljetuksen aikana valu tai muutoin pääse ulos eläinten eritteitä, kuivikkeita tai rehua. Kuljetusten välillä kuljetusvälineen eläimille tarkoitettu tila on puhdistettava ja tarvittaessa desinfioitava siihen soveltuvalla desinfiointiaineella.

Suomen rajat ylittävään sorkkaeläinten tai siipikarjan kuljetukseen käytettävä ajoneuvo on puhdistettava ja desinfioitava hyväksytyssä kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikassa ennen eläinten lastausta sekä Suomeen palaamisen jälkeen ennen uutta kuljetusta.

Eläimet eivät saa kuljetuksen aikana joutua kosketuksiin sellaisten eläinten kanssa, joiden terveydentila on kuljetettavien eläinten terveydentilaa huonompi. Sen, joka kuljettaa nautaeläimiä, sikoja, lampaista tai vuohia toiseen jäsenvaltioon, on pidettävä luetteloa kuljetettavista eläimistä jokaisen kuljetusvälineen osalta erikseen. Luetteloa on säilytettävä vähintään kolme vuotta.

Jos kuljetettavissa nisäkkäissä tai linnuissa epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, aluehallintovirasto voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä kuljetukseen käytettävien kuljetusvälineiden puhdistamisesta ja desinfioinnista, desinfiointiaineista, kuljetettavien eläinten pitämisestä erillään, 2 momentissa tarkoitettua luettelosta sekä 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

74 §

Vesieläinten kuljetus

Vesiviljelyeläimiä saa kuljettaa pitopaikasta vain, jos eläinten terveydentila ja pitopaikan vapaus eläintaukeista on eläinten käyttötarkoitusta varten riittävä ja vastaanottajalle tarkoitettussa asiakirjassa on riittävät tiedot kuljetettavista eläimistä ja kuljetuksesta.

Sen, joka kuljettaa vesieläimiä 41 §:n mukaisesti luokiteltujen alueiden välillä tai Suomen valtion rajojen yli, on huolehdittava siitä, että eläinten terveydentila ei muutu kuljetuksen aikana ja että kuljetus ei vaaranna vesieläinten terveydentilaa lähtöpaikassa, kauttakuljetuspaikoissa tai määräpaikassa. Kuljetusten aikana tapahtuva kuljetussäiliöiden veden vaihto ei saa heikentää kuljetettavien vesieläinten terveydentilaa eikä aiheuttaa vaaraa eläintautien leviämisestä. Suomen rajat ylittävissä vesieläinten kuljetuksissa

kuljetussäiliön vesi saadaan vaihtaa vain hyväksytyssä kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikassa.

Jos kuljetettavissa vesieläimissä epäillään tai todetaan vastustettavaa tai uutta vakavaa eläintautia, aluehallintovirasto voi päätöksellään määrätä eläimet siirrettäviksi päätöksessä nimettyyn paikkaan. Eläimet voidaan määrätä lopetettaviksi, jos se on vaarallisen tai helposti leviävän eläintaudin vastustamiseksi välttämätöntä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä vesieläinten kuljettamista koskevista edellytyksistä, kuljetuksen aikana tehtävästä vedenvaihdosta ja 3 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä.

75 §

Eläimistä saatujen tuotteiden kuljetus

Kuljetettaessa eläimistä saatuja tuotteita tai muita tavaroita, esineitä tai aineita, joista voi aiheutua vastustettavan eläintaudin leviämisen vaaraa, kuljetustila on lastin purkamisen jälkeen puhdistettava ja desinfioitava.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 momentissa tarkoitetuissa kuljetuksissa käytettävien kuljetusvälineiden puhdistuksesta ja desinfioinnista sekä käytettävistä desinfiointiaineista.

76 §

Kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikkojen ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikkojen hyväksyminen

Aluehallintovirasto hyväksyy kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikan ja kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikan hakemuksesta. Desinfiointipaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu, rakennettu, varustettu ja hoidettu sekä sen toiminnassa syntyvien jätevesien ja jätteiden käsittely ja muu toiminta on siten järjestetty, että kuljetusajoneuvojen pesu ja desinfiointi voidaan suorittaa tehokkaasti ja että eläintaudit eivät pääse

leviämään desinfiointipaikan ulkopuolelle. Vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksenä on, että se on siten sijoitettu ja sen vedenotto ja poistoveden käsittely sekä muu toiminta on siten järjestetty, että eläinten terveys ei vaarannu.

Hakemuksessa on ilmoitettava hakijan sekä desinfiointi- tai vedenvaihtopaikan yhteystiedot, ja hakemukseen on liitettävä kuvaus paikan toiminnasta sekä selvitys eläintautien leviämisen estämisen kannalta keskeisistä toimintaan ja tiloihin liittyvistä seikoista. Hyväksymistä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä aluehallintovirastolle.

Kunnaneläinlääkäri valvoo desinfiointipaikkoja ja vedenvaihtopaikkoja ja voi suorittaa niissä tarkastuksia sen varmistamiseksi, että ne täyttävät hyväksymiselle säädetyt edellytykset ja että hyväksymispäätöksessä asetettuja ehtoja noudatetaan.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä desinfiointipaikan ja vedenvaihtopaikan hyväksymisen edellytyksistä ja hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä.

12 luku

Laboratoriot

77 §

Näytteiden tutkiminen ja taudinaiheuttajien käsittely laboratoriossa

Näytteitä saadaan tutkia vastustettavien eläintautien varalta vain Elintarviketurvallisuusvirastossa, kansallisessa vertailulaboratoriossa ja Elintarviketurvallisuusviraston hyväksymässä laboratoriossa. Vaatimus ei kuitenkaan koske elintarvikelaissa tai rehulaissa (86/2008) tarkoitettuja näytteitä.

Jos vastustettavaa eläintautia epäillään esiintyvän sellaiseen laboratorioon toimitetussa näytteessä, jolla ei ole oikeutta tutkia näytteitä, näyte tai siitä eristetty mikrobi on viipymättä toimitettava 1 momentissa tarkoitettuun laboratorioon jatkotutkimuksia varten.

Helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin aiheuttajamikrobeja ja -loisia saadaan käsitellä tieteellisen tutkimuksen yhteydessä vain Elintarviketurvallisuusvirastossa ja Elintarviketurvallisuusviraston kyseistä tutkimusta varten hyväksymässä laboratoriossa.

78 §

Vastustettavien eläintautien kansallinen vertailulaboratorio

Elintarviketurvallisuusvirasto toimii vastustettavien eläintautien kansallisena vertailulaboratoriona.

Sellaisten eläintautien osalta, joiden esiintyminen Suomessa on erittäin epätodennäköistä ja joiden osalta vertailulaboratoriotoiminnan järjestäminen Suomessa ei ole toiminnan vaatimat kustannukset tai muut edellytykset huomioon ottaen tästä syystä tarkoituksenmukaista, kansallisena vertailulaboratoriona toimii tehtävään soveltuva ulkomainen laboratorio, jonka maa- ja metsätalousministeriö nimeää Elintarviketurvallisuusvirastoa kuultuaan.

Valvonta-asetuksessa edellytetyjä kansallisia vertailulaboratorioita koskevista vaatimuksista ja näiden laboratorioiden tehtävistä säädetään valvonta-asetuksen 33 artiklassa.

79 §

Laboratorion hyväksymisen edellytykset

Laboratorion hyväksyminen tutkimaan näytteitä vastustettavien eläintautien varalta edellyttää, että laboratoriolla on kirjallinen laatujärjestelmä ja että se on teknisesti pätevä ja kykenee tuottamaan luotettavia tuloksia. Lisäksi edellytetään, että laboratorion henkilökunnalla on tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys ja että näytteiden tutkimisesta vastaavalla henkilöllä on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai vastaava pätevyys. Laboratoriolla, joka hyväksytään tutkimaan näytteitä helposti leviävien tai vaarallisten eläintautien varalta, on oltava kirjallinen kuvaus menettelyistä ja toimenpiteistä, joilla esitetään taudinaiheuttajan siirtyminen laboratorion ulkopuolelle (*tautisuojausjärjestelmä*).

Jos laboratorio hyväksytään tutkimaan valvontaviranomaisen tämän lain mukaista viranomaistoimintaa varten ottamia tai otattamia näytteitä tai pakollisen terveystarkonnan piiriin kuuluvia näytteitä, sen tulee täyttää valvonta-asetuksen 12 artiklan 2 kohdan mukaiset vaatimukset. Pakollisen terveystarkonnan piiriin kuuluvia näytteitä zoonosien varalta tutkivan laboratorion on lisäksi täytettävä zoonosiasetuksen 12 artiklan 2 kohdan vaatimukset.

Laboratorion hyväksyminen käsittelemään helposti leviävien tai vaarallisten eläintautien taudinaiheuttajamikrobeja tieteellisen tutkimuksen yhteydessä edellyttää, että laboratorion henkilökunnalla on tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys ja että taudinaiheuttajamikrobien käsittelystä vastaavalla henkilöllä on tehtävään soveltuva korkeakoulututkinto tai vastaava pätevyys. Laboratoriolla on lisäksi oltava 1 momentissa tarkoitettu tautisuojausjärjestelmä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksyttyjen laboratorioiden henkilökunnan pätevyysvaatimuksista sekä laboratorioiden laatu- ja tautisuojausjärjestelmälle asetettavista vaatimuksista.

80 §

Hyväksymismenettely ja laboratorioiden valvonta

Elintarviketurvallisuusvirasto hyväksyy laboratoriot hakemuksesta, josta tulee käydä ilmi toimijan ja laboratorion yhteystiedot ja se, minkä taudin tutkimista tai aiheuttajamikrobien käsittelyä varten hyväksymistä haetaan. Näytteitä tutkivan laboratorion hyväksymistä koskevassa hakemuksessa tulee myös olla tieto siitä, tutkitaanko laboratoriossa viranomaistoimintaa varten otettuja tai pakollisen terveystarkonnan piiriin kuuluvia näytteitä. Hakemukseen on liitettävä selvitys hyväksymiselle säädettyjen edellytysten täytymisestä. Hyväksymistä koskevasta päätöksestä on käytävä ilmi, minkä tautien tutkimista tai aiheuttajamikrobien käsittelyä hyväksyminen koskee.

Elintarviketurvallisuusvirasto valvoo hy-

väksyttyjä laboratorioita ja tarvittaessa arvioi, täyttääkö laboratorio sille säädetty vaatimukset. Hyväksytyn laboratorion toiminnassa tapahtuvista olennaisista muutoksista on ilmoitettava viipymättä Elintarviketurvallisuusvirastolle.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hyväksymisessä noudatettavasta menettelystä sekä hyväksyttyjen laboratoriorien valvonnasta.

81 §

Ilmoitettavia eläintauteja tutkivat laboratoriot

Laboratorion, jossa tutkitaan näytteitä ilmoitettavien eläintautien varalta, on käytettävä tieteellisesti päteviä analyysimenetelmiä, oltava teknisesti pätevä ja tuotettava luotettavia tuloksia. Laboratorion henkilökunnalla on oltava tehtävän edellyttämä koulutus ja pätevyys.

Laboratorion toiminnasta tulee tehdä ennakolta ilmoitus Elintarviketurvallisuusvirastolle. Ilmoituksesta tulee käydä ilmi toimijan ja laboratorion yhteystiedot sekä tieto siitä, mitä ilmoitettavia eläintauteja laboratoriossa tutkitaan. Laboratorioita valvoo Elintarviketurvallisuusvirasto.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä ilmoituksen sisällöstä ja ilmoituksen tekemisessä noudatettavasta menettelystä.

82 §

Tutkimustietojen ja eristettyjen mikrobi- ja loiskantojen sekä näytteiden toimittaminen

Hyväksytyn laboratorion ja 81 §:ssä tarkoitetun laboratorion on toimitettava tutkituista näytteistä eristämiensä vastustettavia tai ilmoitettavia eläintauteja aiheuttavien mikrobien ja loisten kannat tai näyte, josta mikrobi tai loinen on osoitettu, kansalliseen vertailulaboratorioon jatkotutkimuksia tai säilyttämistä varten.

Hyväksytyn laboratorion ja 81 §:ssä tarkoitetun laboratorion on lisäksi toimitettava Elintarviketurvallisuusvirastolle säännölli-

sesti tietoja vastustettavien ja ilmoitettavien eläintautien varalta tutkittujen näytteiden määristä ja tutkimustuloksista eläinryhmittäin.

Kansallisen vertailulaboratorion on ilmoitettava Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle epidemiologista seurantaan varten tarvittavat tiedot tutkituista mikrobi- ja loiskannoista ja näytteistä, joista mikrobi tai loinen on osoitettu. Toimitettavat tiedot eivät saa sisältää valvontakohteiden tunnistetietoja.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, minkä eläintautien varalta tehtyjä tutkimuksia 1 tai 2 momentissa tarkoitettu velvollisuus koskee, toimitettavien tietojen sisällöstä sekä 3 momentissa tarkoitettu ilmoitusvelvollisuudesta. Elintarviketurvallisuusvirasto voi antaa määräyksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen mikrobi- ja loiskantojen, näytteiden ja tietojen toimittamisen aikataulusta ja toimitustavasta.

13 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

83 §

Maa- ja metsätalousministeriö

Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten sekä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten täytäntöönpanoa sekä valvoo niiden noudattamista.

84 §

Elintarviketurvallisuusvirasto

Elintarviketurvallisuusvirasto suunnittelee, ohjaa, kehittää ja valvoo valtakunnallisesti eläintautien vastustamista.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään Elintarviketurvallisuusviraston tehtävistä, virasto:

1) vastaa kansallisen eläintautivalmiuden ylläpidosta ja laatii valtakunnallisia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

2) järjestää helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien diagnostiikkaan liittyvien kiireellisten tehtävien hoitamisen virka-ajan ulkopuolella;

3) vastaa eläintauteihin liittyvästä tilastoinnista ja raportoinnista;

4) vastaa tämän lain täytäntöönpanoon liittyvän koulutuksen järjestämisestä kunnaneläinlääkäreille sekä pitää luetteloa niistä kunnaneläinlääkäreistä, jotka ovat saaneet taudinpurkausten varalta erityistä valmiuskoulutusta; sekä

5) vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa eläintautien vastustamisesta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on eläinlääkintähuoltolain 15 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle. Elintarviketurvallisuusvirasto suorittaa valvomiensa teurastamojen ja laitosten osalta kaikki ne tehtävät, jotka tämän lain mukaan muutoin kuuluisivat kunnaneläinlääkärille.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä tilastoinnista ja raportoinnista sekä valtakunnallisten valmiussuunnitelmien sisällöstä.

85 §

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirasto suunnittelee, ohjaa, valvoo ja toteuttaa eläintautien vastustamista toimialueellaan.

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään aluehallintoviraston tehtävistä, virasto:

1) ylläpitää toimialueensa eläintautivalmiutta ja laatii toimialuettaan koskevia valmiussuunnitelmia eläintautien varalta;

2) järjestää koulutusta kunnaneläinlääkäreille; sekä

3) vastaa toimivaltaisena viranomaisena

tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä siltä osin kuin tehtävät eivät kuulu Elintarviketurvallisuusviraston tai kunnaneläinlääkärin toimivaltaan.

Aluehallintoviraston on järjestettävä helposti leviävien ja vaarallisten eläintautien torjuntaan ja tautitilanteen selvittämiseen liittyvien kiireellisten tehtävien hoitaminen virka-ajan ulkopuolella yhteistoiminnassa muiden aluehallintovirastojen kanssa. Tällöin päivystysvuorossa oleva aluehallintovirasto on aluehallintovirastolle tässä laissa säädettyjen tehtävien osalta toimivaltainen koko päivystysalueella. Elintarviketurvallisuusvirasto vahvistaa aluehallintovirastojen päivystysvuorot.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä valmiussuunnitelmien sisällöstä.

86 §

Kunnaneläinlääkäri

Sen lisäksi, mitä muualla tässä laissa säädetään kunnaneläinlääkärin tehtävistä, kunnaneläinlääkäri vastaa toimivaltaisena viranomaisena niistä tällä lailla täytäntöön pantavien Euroopan unionin säädösten mukaisista tehtävistä, jotka tämän lain mukaan kuuluvat sen tehtäviin.

Aluehallintovirasto voi tarvittaessa määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan erikseen määriteltäviä, tässä laissa kunnaneläinlääkärille säädettyjä tehtäviä tämän toimialueen ulkopuolella, jos kyseessä on helposti leviävä, vaarallinen tai uusi vakava eläintauti taikka jos valvottavaa eläintautia esiintyy poikkeuksellisen laajasti. Aluehallintoviraston tulee ensisijaisesti määrätä tehtävään valmiuskoulutusta saanut kunnaneläinlääkäri. Määräystä annettaessa on otettava huomioon kunnan mahdollisuudet suorittaa lakisääteiset ja muut tehtävänsä. Aluehallintovirasto voi määrätä kunnaneläinlääkärin suorittamaan tehtäviä myös toisen aluehallintoviraston toimialueella, jos määräys perustuu viimeksi mainitun aluehallintoviraston pyyntöön.

87 §

Valtuutettu tarkastaja

Elintarviketurvallisuusvirasto voi määrätä ajaksi ja tiettyä tehtävää varten myöntää oikeuden valtuutettuna tarkastajana suorittaa kunnaneläinlääkäriin sijasta tai apuna pitopaikoissa tässä laissa tarkoitettuja tarkastuksia ja tutkimuksia sekä ottaa niiden yhteydessä tarvittavat näytteet sille, jolla on tehtävänsä hoitamiseksi riittävä tarkastuksen tai tutkimuksen kohteena olevaa eläinlajia sekä eläintautia ja eläintautien vastustamista koskeva ammattitaito. Tarkastus-, tutkimus- ja näytteenotto-oikeus voidaan rajata koskemaan tiettyjä eläinlajeja tai määrättyjä tarkastuksia ja tutkimuksia. Valtuutetulla tarkastajalla ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Sen lisäksi, mitä 1 momentissa säädetään, valtuutettu tarkastaja voi suorittaa valvontaviranomaisen hänelle osoittamia, tämän lain täytäntöönpanoon liittyviä toimeenpanevia tehtäviä.

Valtuutettu tarkastaja toimii tehtävässään Elintarviketurvallisuusviraston valvonnassa. Elintarviketurvallisuusvirasto voi peruuttaa myöntämänsä oikeuden, jos valtuutettu tarkastaja laiminlyö Elintarviketurvallisuusviraston määräämien ehtojen noudattamisen tai muutoin olennaisella tavalla rikkoo tehtäviin liittyviä velvoitteitaan vielä senkin jälkeen, kun häntä on ensin huomautettu puutteista.

Valtuutettuun tarkastajaan sovelletaan rikosoikeudellista virkavastuuta koskevia säännöksiä. Vahingonkorvausvastuusta säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974).

Valtuutetun tarkastajan tulee vaadittaessa esittää kirjallinen valtuutus.

88 §

Työvelvolliset laajan eläintautiepidemian sattuessa

Jos helposti leviävä eläintauti on levinnyt maassa laajalle alueelle eivätkä valvontaviranomaisten voimavarat riitä sen vastustamiseen siten kuin tässä laissa säädetään, Suomessa vakituisesti asuvat laillistetut eläinlää-

kärit sekä eläinlääketieteen opiskelijat, joilla on oikeus harjoittaa väliaikaisesti eläinlääkärinammattia, ovat Elintarviketurvallisuusviraston päätöksen nojalla velvollisia hoitamaan sellaisia 87 §:n 1 ja 2 momentissa tarkoitettuja, eläintautitilanteen vuoksi välttämättömiä eläinlääkärien tehtäviä, joita he kohtuudella pystyvät tekemään ottaen huomioon heidän koulutuksensa, työkokemuksensa, terveydentilansa ja perhesuhteensa. Työvelvollisuus voi kestää enintään kaksi viikkoa kerrallaan, kuitenkin yhteensä enintään kaksi kuukautta. Valtion varoista maksetaan tehtävää suorittavalle henkilölle Elintarviketurvallisuusviraston määräämä kohtuullinen palkkio ja korvaus aiheutuneista kustannuksista. Työvelvollisen varsinainen palvelussuhde ei katkea työmääräyksen johdosta.

Edellä tarkoitettuun tehtävään määrättyyn henkilöön sovelletaan, mitä 87 §:n 4 momentissa säädetään valtuutetusta tarkastajasta. Tehtävissä sovelletaan lisäksi työaikalakia (605/1996), vuosilomalakia (162/2005), työturvallisuuslakia (738/2002), työterveyshuoltolakia (1383/2001), tapaturmavakuutuslakia (608/1948), ammattitautilakia (1343/1988) ja valtion eläkelakia (1295/2006) sekä soveltuvin osin työsopimuslain (55/2001) säännöksiä työntekijän ja työnantajan oikeuksista ja velvollisuuksista. Työvelvollisella ei ole oikeutta päästä tehtäviensä suorittamiseksi pysyväisluonteiseen asumiseen käytettäviin tiloihin.

Työvelvollinen toimii tehtävässään aluehallintoviraston valvonnassa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että työvelvollinen on selvillä tehtävän hoitamiseen liittyvistä velvollisuuksista ja vastuista. Työvelvollisen tulee tehtäviä hoitaessaan vaadittaessa esittää työmääräys.

89 §

Taudintorjunnan johtaminen ja ohjaus

Vastustettavan ja uuden vakavan eläintaudin taudinpurkauksissa aluehallintovirasto johtaa toimialueellaan taudin torjuntaa ja sen leviämisen estämistä. Aluehallintovirasto toimii Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna paikallisena taudintorjuntakeskuk-

sena helposti leviävän eläintaudin yhteydessä.

Elintarviketurvallisuusvirasto ohjaa ja valvoo aluehallintoviraston toimintaa vastustettavan ja uuden vakavan eläintaudin hävittämiseksi ja leviämisen estämiseksi. Jos taudinpurkaus edellyttää toimenpiteitä usean aluehallintoviraston toimialueella, Elintarviketurvallisuusvirasto vastaa tilannekuvan ylläpitämisestä ja toiminnan yhteensovittamisesta. Elintarviketurvallisuusvirastolla on tarvittaessa oikeus antaa aluehallintovirastolle vastustettavan ja uuden vakavan eläintaudin torjuntaa ja leviämisen estämistä koskevia käskyjä sekä päätöksellään ottaa 1 momentissa tarkoitettu johtovastuu aluehallintovirastolta, jos taudin tehokas torjunta ja leviämisen estäminen muutoin vaarantuu. Elintarviketurvallisuusvirasto toimii lisäksi Euroopan unionin lainsäädännössä tarkoitettuna kansallisen taudintorjuntakeskuksena helposti leviävän eläintaudin yhteydessä.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa Euroopan unionin lainsäädännön täytäntöönpanon edellyttämiä tarkempia säännöksiä paikallisen ja kansallisen taudintorjuntakeskuksen tehtävistä.

14 luku

Valvonta, tarkastukset ja tietojen julkisuus

90 §

Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Sen lisäksi, mitä tässä laissa ja Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään eläintautien valvomiseksi sekä tautitilanteen selvittämiseksi suoritettavista tarkastuksista ja tutkimuksista, valvontaviranomaisella ja valtuutetulla tarkastajalla on oikeus suorittaa tarkastus, jos on aihetta epäillä rikottavan tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä, määräyksiä tai hallintopäätöksiä taikka 3 §:ssä tarkoitettuja Euroopan unionin säädöksiä tai niiden nojalla annettuja hallintopäätöksiä. Ilman epäilyäkin valvontaviranomainen, valtuutettu tarkastaja tai työvelvollinen voi suorittaa tarkastuksen 2, 4—6 tai 11 luvussa säädettyjen

velvoitteiden, kieltojen, ehtojen tai rajoitusten noudattamisen valvomiseksi.

Tässä laissa tarkoitettua tarkastusta tai tutkimusta varten tarkastuksen tai tutkimuksen suorittajalla on oikeus päästä tiloihin, joissa eläimiä ja eläimistä saatuja tuotteita sekä niitä koskevia asiakirjoja käsitellään, käytetään, kuljetetaan tai säilytetään. Tarkastuksessa ja tutkimuksessa voidaan tutkia tilat, eläimet ja eläimistä saadut tuotteet, asiakirjat sekä muut valvonnan kannalta merkitykselliset seikat. Tarkastuksen ja tutkimuksen yhteydessä voidaan ottaa maksutta valvontaa varten tarpeelliset näytteet.

Valvontaviranomaisella on tarkastusta varten oikeus päästä laboratorioon, jossa tutkitaan tai analysoidaan eläintauteja tai käsitellään eläintautien aiheuttajamikrobeja. Tarkastaa voidaan laboratorion tilat ja tutkimusvälineet, tutkimustuloksia koskeva kirjanpito ja arkistot, laboratorion laatu- ja tautisuojausjärjestelmät sekä muut tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamisen valvonnan kannalta merkitykselliset seikat.

Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen tai tutkimuksen saa suorittaa vain viranomainen, ja tarkastus tai tutkimus voidaan suorittaa vain, jos on aihetta epäillä eläimistä vastuussa olevan tai muun laissa tarkoitettun toimijan syyllistyneen rikokseen, josta voi seurata vankeusrangaistus, taikka 115 §:ssä tarkoitettuun eläintautirikkomukseen, josta voi aiheutua vakavaa vaaraa ihmisten tai eläinten terveydelle, ja tarkastus tai tutkimus on välttämätön rikoksen tai rikkomuksen selvittämiseksi.

91 §

Tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, valtuutetulla tarkastajalla sekä työvelvollisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien suorittamiseksi välttämättömät tiedot ja asiakirjat eläimistä ja pitopaikoista vastuussa olevilta toimijoilta sekä muilta, joita tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädetty velvoitteet koskevat.

Valvontaviranomaisella on lisäksi oikeus

saada salassapitosäännösten estämättä 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien suorittamiseksi eläintenpitoon tai muuhun tässä laissa säädettyyn toimintaan liittyvät välttämättömät tiedot valtion ja kunnan viranomaisilta.

92 §

Kansainvälisten viranomaisten tarkastusoikeus

Mitä tässä laissa säädetään valvontaviranomaisten oikeudesta tehdä tarkastuksia, ottaa näytteitä, päästä valvonnan edellyttämiin paikkoihin sekä saada valvonnan edellyttämät tiedot ja asiakirjat, koskee myös Euroopan unionin lainsäädännössä tai Suomea sitovassa kansainvälisessä sopimuksessa tarkoitettuja tarkastajia silloin, kun kyseiset säännökset tai määräykset tätä edellyttävät. Valvontaviranomaisen on tarvittaessa toimittava yhteistyössä kansainvälisten viranomaisten tarkastajien kanssa.

93 §

Toimijan velvollisuus avustaa viranomaisia

Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen avustamaan viranomaisia tämän lain tai Euroopan unionin lainsäädännön nojalla suoritettavassa eläimen tutkimuksessa, rokotamisessa, lääkitsemisessä sekä näytteiden ottamisessa. Eläimistä vastuussa oleva toimija on velvollinen järjestämään sellaiset olosuhteet, joissa toimenpiteen suorittaminen voidaan tehdä turvallisesti ottaen huomioon eläimen tavanomainen käyttäytyminen, ellei toimenpiteen kiireellisyydestä muuta johdu.

Eläimistä vastuussa oleva sekä muu laissa tarkoitettu toimija on velvollinen antamaan valvontaviranomaiselle välttämättömät tiedot eläintaudin alkuperän, laadun ja levinneisyyden selvittämiseksi.

94 §

Virka-apu

Poliisin on tarvittaessa annettava valvontaviranomaiselle, valtuutetulle tarkastajalle

sekä työvelvolliselle virka-apua tässä laissa tai Euroopan unionin lainsäädännössä säädettyjen tehtävien hoitamiseksi, jos tehtävien hoitamista estetään tai jos tehtävissä muuten tarvitaan poliisivaltuuksien käyttöä.

Pelastusviranomaiset antavat valvontaviranomaiselle 1 momentissa tarkoitettujen tehtävien hoitamiseksi virka-apua siten kuin asiasta säädetään pelastuslain (379/2011) 50 §:ssä.

Tulliviranomainen voi tarvittaessa antaa valvontaviranomaiselle toimialaansa kuuluvaa virka-apua tässä laissa tarkoitetun tarkastuksen suorittamiseksi. Lisäksi tulliviranomainen voi ilmoittaa valvontaviranomaiselle sellaisista eläimistä tai niistä saatuja tuotteita sisältävistä kuljetuksista, joiden osalta virkaavun pyytäminen tulliviranomaiselta voi olla tarpeen.

15 luku

Rekisterit

95 §

Rekisterinpitäjä

Elintarviketurvallisuusvirasto pitää tässä luvussa tarkoitettuja rekistereitä. Muut valvontaviranomaiset käyttävät ja ovat velvollisia päivittämään rekisteritietoja säädettyjen tehtäviensä edellyttämässä laajuudessa. Ne vastaavat rekisteriin tallettamiensa tietojen virheettömyydestä ja tallettamisen ja käytön laillisuudesta omien tehtäviensä hoidossa.

Tässä luvussa säädetty rekisterit ovat osa maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä annetussa laissa (284/2008), jäljempänä *tietojärjestelmälaki*, tarkoitettua maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmää. Tässä luvussa säädettyihin rekistereihin ja asiakirjoihin sovelletaan mainittua lakia, ellei tässä luvussa toisin säädetä.

96 §

Rekisterit hyväksytyistä tai luvan saaneista toimijoista, laitoksista, toimipaikoista ja laboratorioista

Rekisteriä pidetään tämän lain nojalla hyväksytyistä lokeroista, sperman keräysase-

mista, alkioiden keräysryhmistä, alkioiden tuotantoryhmistä, spermavarastoista, karanteeneista, 61 §:ssä tarkoitetuista toimijoista ja pitopaikoista, kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikoista, kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikoista ja laboratorioista sekä vesiviljelyeläinten kasvattamiseen ja perkaamiseen luvan saaneista toimijoista.

Rekistereihin merkitään toimijan ja toimijatoimiloiden yhteystiedot ja mahdollinen pitopaikkatunnus, tiedot siitä, mitä toimintaa hyväksyminen tai lupa koskee, tiedot hyväksymisestä tai lupaa koskevista rajoituksista ja ehdoista, mahdollinen toiminnasta vastaava eläinlääkäri, Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetty hyväksymisnumero, jos sellainen on annettu, sekä tiedot toiminnan lopettamisesta ja hyväksynnän tai luvan peruuttamisesta. Vesiviljelyeläinten kasvattamiseen ja perkaamiseen luvan saaneita toimijoita koskevaan rekisteriin merkitään lisäksi pitopaikka- tai perkaamokohtaisesti tiedot toimipaikan sijainnista, kasvatustiloista, sijaintialueen tautitilanteesta, tuotantosuunnasta sekä kasvatettavien tai perattavien vesiviljelyeläinten lajeista.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee 1 momentissa tarkoitetuista toimijoista, laitoksista ja toimipaikoista sähköisesti luettelon, jossa voi olla 2 momentissa tarkoitettuja, Euroopan unionin lainsäädännössä edellytetyt tiedot.

Poiketen siitä, mitä tietojärjestelmälain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, tässä pykälässä tarkoitettuja tietoja poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun toimija on ilmoittanut toiminnan lopettamisesta taikka lupa tai hyväksyntä on peruutettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä ja luettelon julkaisemisesta noudatettavasta menettelystä.

97 §

Muut toimijoita ja laboratorioita koskevat rekisterit

Rekisteriä pidetään 60 ja 70 §:ssä tarkoitetuista toimijoista sekä ilmoitettavia eläintau-

teja tutkivista laboratorioista. Rekistereihin merkitään toimijan ja toimijatoimiloiden yhteystiedot ja mahdollinen pitopaikkatunnus tai laitoksen hyväksymisnumero, tiedot siitä, mitä toimintaa rekisteröinti koskee sekä tiedot toiminnan lopettamisesta ja rekisteröinnin peruuttamisesta.

Poiketen siitä, mitä tietojärjestelmälain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, 1 momentissa tarkoitettuja tietoja poistetaan rekisteristä kolmen vuoden kuluttua siitä, kun:

1) toimijoita koskevan rekisteröinnin voimassaolo on päättynyt tai rekisteröinti on peruutettu; taikka

2) laboratorion ilmoituksenvarainen toiminta on lopetettu.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä noudatettavasta menettelystä.

98 §

Eläintautien valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Eläintautien valvontaa varten rekisteröidään:

1) todetut vastustettavien ja uusien vakavien eläintautien tapaukset;

2) pitopaikkaan 4 luvussa tarkoitettulla hallintopäätöksellä ja 5 luvussa tarkoitettulla alueellisella päätöksellä kohdistetut kiellot, ehdot, rajoitukset ja toimenpiteet sekä näitä koskevat poikkeusluvut;

3) edellä 22 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitettuja pitopaikkoja;

4) kiellot ja rajoitukset, jotka on annettu 111 §:n nojalla;

5) pitopaikat, joissa toteutetaan vapaaehtoisia terveysvalvontaa ja joissa se on lopetettu sekä pitopaikkojen terveysluokitus;

6) eläimille annetut pakolliset rokotukset;

7) valtuutetuille tarkastajille annetut valtuutukset; sekä

8) suoritettuja tarkastuksia ja näytteenotot sekä näytteistä tehtyjen tutkimusten tulokset.

Elintarviketurvallisuusvirasto julkaisee pitopaikkojen terveysluokituksesta 1 momentin 5 kohdassa tarkoitettujen rekisterin perusteella

sähköisesti toimijoiden käyttöön tarkoitettun luettelon.

Poiketen siitä, mitä tietojärjestelmälain 12 §:ssä säädetään tietojen poistamisesta maaseutuelinkeinohallinnon tietojärjestelmästä, 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettuun rekisteriin merkityt tiedot säilytetään pysyvästi.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä rekisteritietojen merkitsemisessä noudatettavasta menettelystä.

16 luku

Maksut ja palkkiot

99 §

Viranomaisten suoritteista valtiolle perittävät maksut

Valtion viranomaisen ja valtuutetun tarkastajan suoritteista valtiolle perittäviin maksuihin sovelletaan, mitä valtion maksuperustelaissa (150/1992) säädetään.

Aluehallintovirasto määrää ja perii valtiolle maksuja kunnaneläinlääkärin tämän lain mukaisista suoritteista. Kunnaneläinlääkärin suoritteista perittävien maksujen suuruudesta säädetään maa- ja metsätalousministeriön asetuksella noudattaen soveltuvin osin, mitä valtion maksuperustelaissa säädetään valtion viranomaisten suoritteiden maksullisuutta ja maksujen suuruutta koskevista yleisistä perusteista ja muista perusteista. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella säädetään myös kunnaneläinlääkärin suoritteiden laskutuksessa noudatettavasta menettelystä.

Poiketen siitä, mitä 2 momentissa säädetään, maksua ei peritä muihin kuin jäsenvaltioihin toimitettavia eläimistä saatuja tuotteita koskevasta virallisesta eläinlääkintötodistuksesta, jos kunta perii maksun samasta todistuksesta.

Viranomaisen velvollisuudesta periä maksu säännösten noudattamatta jättämisestä aiheutuvasta ylimääräisistä valvontatoimista säädetään lisäksi valvonta-asetuksen 28 artiklassa.

100 §

Valtuutetuille tarkastajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Elintarviketurvallisuusvirasto maksaa valtuutetuille tarkastajille tämän lain mukaisista tarkastuksista, näytteenotoista ja muista toimenpiteistä palkkion ja korvaa heille aiheutuneet kustannukset.

101 §

Valtion kunnille maksama korvaus

Eläinlääkintähuoltolain 23 §:ssä säädetään kunnan oikeudesta saada valtion varoista korvaus tämän lain mukaan kunnaneläinlääkärille kuuluvien tehtävien suorittamisesta.

17 luku

Eräiden kustannusten ja korvausten maksaminen valtion varoista

102 §

Eläintaudin hävittämisestä aiheutuvien kustannusten maksaminen valtion varoista

Valtion varoista maksetaan eläinten lopettamista, omaisuuden hävittämistä sekä näihin liittyviä puhdistus- ja desinfektio-toimenpiteitä koskevan määräyksen täytäntöönpanoon liittyvästä työstä, laitteiden ja välineiden käytöstä sekä tarvikkeista ja aineista aiheutuvat kustannukset lukuun ottamatta tilanteita, joissa vastuu määräyksen täytäntöönpanosta kuuluu toimijalle.

103 §

Korvaukset viranomaisen määräyksestä lopetetusta eläimestä

Omistajalla on oikeus saada valtion varoista korvaus eläimestä, joka on määrätty lopetettavaksi, teurastettavaksi tai perattavaksi 20 §:n 2 momentin, 26 §:n 1 momentin, 39 §:n 1 momentin, 73 §:n 3 momentin taikka 74 §:n 3 momentin nojalla tai joka on tämän lain nojalla määrätyn käsittelyn tai muun toimenpiteen seurauksena kuollut.

Korvauksena suoritetaan eläimen käypä arvo, joksi katsotaan se arvo, joka eläimellä olisi ollut ilman viranomaisen määräyksen perusteena olevaa eläintautia. Jos korvattavaa eläintä voidaan käyttää kokonaan tai osaksi hyödyksi, vähennetään korvattavasta määrästä eläimen jäännöskäyttöarvo.

Poiketen siitä, mitä 1 momentissa säädetään, korvausten maksamista varten voidaan vahvistaa eläinlajikohtaiset vakiokorvaukset, jotka, ottaen huomioon eläimen ikä, koko, oletettu tuotto ja muut vastaavat seikat, vastaavat kyseisten eläinten keskimääräistä käypää arvoa. Vakiokorvauksesta vähennetään korvattavan eläimen jäännöskäyttöarvo. Omistajalla on kuitenkin oikeus saada korvauksen suuruus määritellyksi vakiokorvauksen sijasta eläimen käyvän arvon perusteella, jos eläimen arvo jalostuksellisista tai muista vastaavista syistä huomattavasti ylittää keskimääräisen käyvän arvon.

Eläimestä, joka on määrätty lopetettavaksi, teurastettavaksi tai perattavaksi 27 §:n tai 39 §:n 2 momentin nojalla, on omistajalla oikeus saada valtion varoista korvauksi enintään kolme neljäsosaa eläimen käyvästä arvosta tai tämän pykälän 2 momentissa tarkoitettua vakiokorvauksesta, josta on vähennetty eläimen jäännöskäyttöarvo. Jos korvattavia tapauksia on paljon, voidaan korvauksen määrää alentaa. Korvauksen maksaminen 27 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa edellyttää lisäksi, että pitopaikassa suoritetaan 23 §:n 1 momentissa tarkoitettua päätöksen kumoamisen edellyttämät puhdistus- ja desinfiointitoimenpiteet.

Korvausta ei suoriteta eläimestä, jonka arvo on vähäinen, ellei korvauksen suorittamiseen ole erityisen painavia syitä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettut vakiokorvaukset vahvistetaan valtioneuvoston asetuksella.

104 §

Korvaus viranomaisen määräyksestä hävitetystä omaisuudesta

Omistajalla on oikeus saada valtion varoista korvaus sellaisista eläimistä saaduista tuotteista sekä muista sellaisista aineista, tavaroista, esineistä tai rakenteista, jotka on

26 §:n 1 momentin 2—5 kohdassa tarkoitetun määräyksen mukaisesti hävitetty tai käsitelty siten, että ne ovat vahingoittuneet tai muuttuneet käyttökelvottomiksi. Korvauksena suoritetaan omaisuuden käypä arvo. Korvausta ei suoriteta omaisuudesta, jonka arvo on vähäinen, ellei korvauksen suorittamiseen ole erityisen painavia syitä.

105 §

Korvaus tuotannon menetyksestä

Jos helposti leviävän tai vaarallisen eläintaudin taikka uuden vakavan eläintaudin torjumiseksi tai leviämisen estämiseksi 23, 25, 26, 32, 34 tai 36 §:n taikka 39 §:n 1 momentin nojalla määrätty kielto, ehto, rajoitus tai toimenpide estää tai vaikeuttaa eläintuotantoa, voidaan toimijalle aiheutunut, hänen toimeentuloaan merkittävästi vaikeuttava taloudellinen vahinko korvata valtion varoista.

Korvauksena voidaan suorittaa enintään kolme neljäsosaa vahingon suuruudesta.

106 §

Korvausten ulkopuolelle jäävä toiminta

Edellä 102—105 §:ssä tarkoitettuja kustannuksia ja menetyksiä ei korvata, jos ne ovat syntyneet elintarvikkeiden jalostuksessa, muiden eläimistä saatavien tuotteiden tai rehujen valmistuksessa taikka elintarvikkeiden tai muiden tuotteiden kaupan pitämisessä.

107 §

Korvauksen hakeminen ja ennakkorvaus

Tässä luvussa tarkoitettuja korvauksia on haettava Elintarvikeeturvallisuusvirastolta, joka päättää niiden myöntämisestä. Edellä 103 §:n 1 momentissa tarkoitettua korvausta on haettava kahden kuukauden kuluessa siitä, kun eläin on lopetettu, teurastettu tai perattu. Muita korvauksia on haettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun korvauksiin oikeuttavat toimenpiteet on suoritettu taikka kiellon, ehdon tai rajoituksen voimassaolo on päättynyt. Hakemukseen on liitettävä riittävä selvitys kustannuksista ja vahingoista.

Jos korvauksen hakijan oikeus korvauk-

seen on ilmeinen, Elintarviketurvallisuusvirasto voi suorittaa hakijalle ennakkokorvausta.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä hakemukseen liitettävän selvityksen sisällöstä.

108 §

Perusteet korvauksen epäämiselle

Oikeus tässä luvussa tarkoitettuihin korvauksiin menetetään kokonaan tai osittain, jos korvaukseen oikeutettu on rikkonut tätä lakia, eläintunnistusjärjestelmästä annettua lakia, eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta annettua lakia, niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai tällä lailla täytäntöön pantavaa Euroopan unionin säädöstä taikka ei ole noudattanut mainittujen lakien tai säädösten nojalla tehtyä hallintopäätöstä. Oikeus korvauksiin menetetään myös, jos korvaukseen oikeutettu on hankkiessaan eläimen tai muun omaisuuden tiennyt tai hänen olosuhteet huomioon ottaen olisi pitänyt tietää, että eläin sairastaa tai kantaa korvauksen perusteena olevaa tautia tai että omaisuudessa on tartuntaa.

Tässä luvussa tarkoitettuja korvauksia ei makseta valtion varoista myöskään siltä osin kuin korvaukseen oikeutettu on saanut tai on oikeutettu saamaan samasta vahingosta korvauksen Euroopan unionin perustamasta rahastosta.

109 §

Korvauksen takaisinperintä ja valtion takautumisoikeus

Se, jolle on 107 §:n 2 momentin mukaisena ennakkokorvauksena maksettu enemmän kuin mihin hänelle on oikeus, on velvollinen palauttamaan liikaa saamansa määrän kuukauden kuluessa siitä, kun hän on saanut tiedon lopullisesta korvauksen määrästä.

Elintarviketurvallisuusviraston on määrättävä korvaus maksettavaksi takaisin kokonaan tai osaksi, jos sen saaja on korvausta hakiessaan antanut vääriä tai harhaanjohtavia tietoja taikka salannut tietoja ja tällä menettelyllä on ollut vaikutusta korvauksen myöntämiseen.

Elintarviketurvallisuusviraston on lisäksi velvoitettava se, joka on tahallaan tai huolimattomuudesta aiheuttanut korvauksen perusteena olevan taudin leviämisen toisen omistamiin eläimiin, kokonaan tai osaksi korvaamaan valtiolle kustannukset ja korvaukset, jotka on tämän menettelyn seurauksena korvattu valtion varoista.

Jos liikaa maksettua ennakkokorvausta ei palauteta 1 momentissa tarkoitettussa ajassa taikka muuta palautettavaa tai korvattavaa määrää makseta viimeistään Elintarviketurvallisuusviraston asettamana eräpäivänä, valtiolle on maksettava vuotuista viivästyskorkoa korkolain (633/1982) 4 §:n 1 momentissa tarkoitettun korkokannan mukaan. Kustannusten ja korvausten perimisestä säädetään verojen ja maksujen täytäntöönpanosta annetussa laissa (706/2007).

18 luku

Hallinnolliset pakkokeinot

110 §

Määräys

Valvontaviranomainen voi määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia, sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai tällä lailla täytäntöön pantavaa Euroopan unionin säädöstä taikka ei noudata mainitun lain tai säädöksen nojalla tehtyä hallintopäätöstä, välittömästi tai asiaan laatuun nähden riittävässä määrässä ajassa täyttämään velvollisuutensa.

111 §

Kielto ja rajoitus

Aluehallintovirasto voi kieltää taudille alttiiseen lajiin kuuluvien eläinten tai niistä saatujen tuotteiden siirtämisen pitopaikkaan tai sieltä pois toistaiseksi taikka rajoittaa sitä toistaiseksi, jos toiminnan harjoittaminen edellyttää tämän lain mukaista lupaa tai hyväksyntää eikä sitä ole myönnetty tai jos pitopaikan ja pitopaikassa pidettävien eläinten osalta ei noudateta:

1) 7 §:n 2 momentin nojalla säädettyjä velvoitteita;

2) 8 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen terveysvalvontaan sisältyviä velvoitteita;

3) 11 §:ssä tarkoitettuun pakolliseen rokotukseen tai käsittelyyn liittyviä velvoitteita; tai

4) 44 §:n 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita tai kieltoja helposti leviävän eläintaudin leviämisen estämiseksi.

Kiellon tai rajoituksen asettaminen edellyttää lisäksi, että toimija ei ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta ja että tämä menettely aiheuttaa vakavaa vaaraa vastustettavan eläintaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle. Kielto tai rajoitus voidaan asettaa vain siinä laajuudessa kuin se on tarpeen eläintaudin leviämisen riskin hallitsemiseksi. Kielto ja rajoitus on kumottava, jos tarkastuksessa todetaan, että 1 momentissa tarkoitettuja velvoitteita noudatetaan, ja jos tutkimustulokset osoittavat, ettei pitopaikassa esiinny eläintautia, jonka leviämisen estämiseen mainitut velvoitteet tähtäävät.

Käsitellessään 1 momentissa tarkoitettua asiaa aluehallintovirasto voi asettaa mainitussa momentissa tarkoitettua kiellon tai rajoituksen väliaikaisena, jos se on eläinten terveydelle taikka kansanterveydelle aiheutuvan välittömän vaaran vuoksi välttämätöntä. Väliaikainen kielto tai rajoitus on voimassa, kunnes aluehallintovirasto antaa asiassa lopullisen ratkaisunsa. Aluehallintoviraston tulee huolehtia siitä, että asiassa tarvittavat selvitykset tehdään viivytyksettä.

112 §

Hyväksymisen, luvan ja rekisteröinnin peruuttaminen

Hyväksymisestä, luvasta tai rekisteröinnistä päättävä valvontaviranomainen voi peruuttaa lokeron, sperman keräysaseman, alkioiden keräysryhmän, alkioiden tuotantoryhmän, spermavaraston, karanteenin, 61 §:ssä tarkoitettua toimijan tai pitopaikan, kuljetusajoneuvojen desinfiointipaikan, kuljetussäiliöiden vedenvaihtopaikan tai laboratorion hyväksymisen, vesiviljelyeläinten kasvattamiseen tai perkaamiseen myönnetyn luvan taikka 60 tai 70 §:ssä tarkoitettua toimijan rekisteröinnin, jos hyväksymiselle, luvan

myöntämiselle tai rekisteröinnille säädetyt edellytykset eivät enää täyty tai toiminnassa olennaisesti rikotaan tätä lakia taikka sen nojalla annettuja säännöksiä tai päätöksiä. Hyväksyminen ja lupa voidaan peruuttaa myös, jos toiminnasta aiheutuu vakavaa vaaraa vastustettavan eläintaudin leviämisestä tai vaaraa ihmisten terveydelle eikä tätä vaaraa voida muulla tavoin estää. Edellytyksenä hyväksymisen, luvan tai rekisteröinnin peruuttamiselle edellä mainituissa tapauksissa on lisäksi, ettei toimija ole viranomaisen kehotuksesta huolimatta asetetussa määräajassa korjannut puutetta.

Hyväksyminen ja lupa on peruutettava, jos toiminta on lopetettu muutoin kuin tilapäisesti. Lokeron hyväksyminen on peruutettava lisäksi, jos lokerossa todetaan sitä vastustettavaa eläintautia, jonka leviämisen estämiseksi säädetyistä tai määrätyistä vaatimuksista lokeron on sallittu poiketa.

Valvontaviranomainen voi kieltää toimijaa harjoittamasta hyväksymisen, luvan tai rekisteröinnin kohteena olevaa toimintaa tässä pykälässä tarkoitettua asian käsittelyn aikana, jos puute on sellainen tai toiminta on sen laatuista, että ihmisten tai eläinten terveys vaarantuu. Kielto voidaan asettaa enintään kahden viikon pituiseksi määräajaksi. Jos päätöstä ei ole annettu tässä ajassa, määräaika voidaan jatkaa. Kielto voi kuitenkin olla voimassa yli kuukauden vain, jos päätöksen teon viivästyminen johtuu toimijan omasta menettelystä tai laiminlyönnistä.

113 §

Toimenpiteet siirtokelpoisuuden puuttuessa

Jos 64 §:ssä tarkoitettua tarkastuksessa todetaan, että toisesta jäsenvaltiosta toimitettu eläin tai eläimestä saatu tuote taikka eläimen tai tuotteen mukana olevat asiakirjat eivät täytä niille 9 luvussa säädettyjä vaatimuksia, aluehallintovirasto voi määrätä eläimen pidettäväksi karanteenissa tai eristettynä määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa taikka tuotteen säilytettäväksi määräpaikassa tai osoittamassaan muussa paikassa siihen asti, kunnes toimija on korjannut puutteet.

Jos puutteita ei ole mahdollista korjata tai

niitä ei ole korjattu asetetussa määrääjassa, aluehallintovirasto voi määrätä eläimen lopettavaksi tai tuotteen hävitettäväksi. Eläin tai tuote voidaan toimijan siihen suostuessa määrätä palautettavaksi jäsenvaltioon, josta se on tuotu, jos kyseisen jäsenvaltion toimivaltainen viranomainen hyväksyy palautuksen, taikka käsiteltäväksi tai eläin pidettäväksi karanteenissa, jos eläimeen tai tuotteeseen liittyvä eläintaudin leviämisaara on siten mahdollista poistaa.

Edellä 1 tai 2 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä koskevassa päätöksessä voidaan asettaa toimenpiteitä koskevia, eläintautien leviämisen estämiseksi välttämättömiä ehtoja. Toimija vastaa toimenpiteiden suorittamisesta. Aluehallintovirasto valvoo toimenpiteiden suorittamista.

Maa- ja metsätalousministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä sen mukaan kuin eläinten terveyttä koskevassa Euroopan unionin lainsäädännössä säädetään.

114 §

Uhkasakko ja teettäminen

Aluehallintovirasto tai Elintarviketurvallisuusvirasto voi tehostaa 110, 111 tai 113 §:ssä tarkoitettua kieltoa, rajoitusta tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty teetetään laiminlyöjän kustannuksella.

Uhkasakosta, teettämisuudesta ja teettämisestä säädetään uhkasakkolaissa (1113/1990).

19 luku

Rangaistussäännökset

115 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus eläintaudin leviämisaaran aiheuttamisesta säädetään rikoslain (39/1889) 44 luvun 4 a §:ssä.

Joka tahallaan tai huolimattomuudesta

1) rikkoo 8 §:n 1 momentissa säädettyyn pakolliseen terveysvalvontaan liittyvän velvollisuuden, 11 §:n 2 momentissa säädetyn eläinten rokottamis- tai käsittelyvelvollisuuden taikka 12 §:n 1 momentissa säädetyn

eläinnäyttelyn tai muun vastaavan tilaisuuden järjestämistä koskevan velvollisuuden,

2) vapauttaa eläimen luontoon 13 §:n 1 momentin vastaisesti,

3) laiminlyö 14 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen tekemisen omistuksessaan tai muutoin kuin tilapäisesti hallinnassaan olevalla eläimellä epäilemästään eläintaudista taikka laiminlyö 15 §:ssä tarkoitettua ilmoituksen tekemisen,

4) ei noudata 23 §:n 1 momentissa, 25 §:ssä, 26 §:n 1 tai 2 momentissa, 28 §:n 2 momentissa, 29 §:n 2 momentissa, 32 §:n 3 momentissa, 34 §:n 1 momentissa, 36 §:n 1 momentissa tai 45 §:ssä tarkoitettua päätöksellä määrättyä taikka 40 §:n 3 momentin, 41 §:n tai 44 §:n 2 momentin nojalla säädettyä kieltoa, ehtoa tai rajoitusta vastustettavan eläintaudin leviämisen estämiseksi tai hävittämiseksi taikka laiminlyö suorittaa tässä kohdassa mainitun säännöksen nojalla määrätyn tai säädetyn toimenpiteen,

5) laiminlyö 26 §:n 3 momentissa tai 39 §:n 3 momentissa säädetyn avunantovelvollisuutensa,

6) laiminlyö 43 §:ssä tarkoitettua valmiussuunnitelman laatimisen,

7) harjoittaa tässä laissa tarkoitettua lupaa, hyväksymistä, rekisteröintiä tai ennakkoilmoitusta edellyttävää toimintaa 46, 55, 60, 61, 63, 70, 77 tai 81 §:n vastaisesti,

8) tuo maahan tai vie maasta eläimiä tai niistä saatuja tuotteita, jotka eivät täytä 58 tai 69 §:n nojalla säädettyjä eläinten tai tuotteiden siirtokelpoisuutta koskevia vaatimuksia taikka kuljettaa eläimiä tai eläimistä saatuja tuotteita vastoin 73—75 §:n säännöksiä,

9) laiminlyö 65 tai 72 §:ssä säädetyn asiakirjojen säilyttämistä koskevan velvollisuuden tai

10) rikkoo 59 tai 111 §:n nojalla määrättyä kieltoa tai rajoitusta taikka laiminlyö 68 tai 113 §:n nojalla määrättyjen toimenpiteiden suorittamisen,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *eläintautirikkomuksesta* sakkoon.

Valvontaviranomainen voi jättää esitutkitun viranomaiselle ilmoittamatta rikkomuksen, jos teko tai laiminlyönti on vähäinen eikä kyseessä ole niskoittelu viranomaisen kieltoja ja määräyksiä vastaan.

Se, joka rikkoo tämän lain nojalla määrättyä, uhkasakolla tehostettua kieltoa tai velvollisuutta, voidaan jättää tuomitsematta rangaistukseen samasta teosta.

20 luku

Muutoksenhaku

116 §

Muutoksenhaku

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla annettuun valvontaviranomaisen päätökseen haetaan muutosta siten kuin hallintolainkäytölaissa (586/1996) säädetään. Lain 25 §:ssä ja 111 §:n 3 momentissa tarkoitettuun väliaikaiseen päätökseen ei kuitenkaan saa hakea erikseen muutosta.

Tämän lain tai tällä lailla täytäntöön pantavan Euroopan unionin säädöksen nojalla tehdyssä valvontaviranomaisen päätöksessä on määrättävä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava, jollei valitusviranomainen toisin määrää, jos:

- 1) päätös on luonteeltaan sellainen, että se on pantava viivytyksettä täytäntöön; tai
- 2) täytäntöönpanoa ei eläinten tai ihmisten terveyden suojaamiseen taikka elintarvikkeiden turvallisuuden varmistamiseen liittyvän syyn vuoksi voida lykätä.

117 §

Muutoksenhaku maksuja koskevaan päätökseen

Tämän lain mukaisesta toimenpiteestä valtiolle määrättyä maksua koskevasta muutoksenhausta säädetään valtion maksuperustelain 11 b §:ssä.

21 luku

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset

118 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2014.

Tällä lailla kumotaan eläintautilaki (55/1980) sekä helposti leviävien eläintautien vastustamisesta annettu laki (488/1960). Kumotun eläintautilain 12 §:n 1 momentin johdantokappale ja 9 kohta sekä 2—4 momentti, 12 f § ja 15 §:n 5 momentti jäävät kuitenkin voimaan siihen saakka, kunnes ne erikseen kumotaan.

Jos muualla lainsäädännössä viitataan 2 momentissa mainittuihin lakeihin, tämän lain voimaan tultua sovelletaan niiden asemesta tämän lain säännöksiä.

Edellä 2 momentissa mainittujen lakien nojalla annetut maa- ja metsätalousministeriön asetukset ja maa- ja metsätalousministeriön eläinlääkintä- ja elintarvikeosaston päätökset jäävät, siltä osin kuin ne eivät ole ristiriidassa tämän lain kanssa, edelleen voimaan, kunnes toisin säädetään.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

119 §

Siirtymäsäännökset

Ennen tämän lain voimaantuloa eläintautilain tai sen nojalla annettujen säännösten tai määräysten mukaisesti hyväksytty tai rekisteröidyt sperman keräysasemat, alkioiden keräysryhmät, alkioiden tuotantoryhmät, sperma-varastot, karanteenit, vesiviljelyeläinten kasvattamiseen tai perkaamiseen luvan saaneet toimijat, Euroopan unionin sisäisiä eläinten, alkioiden tai sukusolujen siirtoja varten rekisteröidyt toimijat sekä laboratoriot saavat ilman eri hyväksyntää tai ilmoitusta jatkaa toimintaansa niitä koskevien päätösten mukaisesti. Laboratorion, jolta vaaditaan hyväksymistä 77 §:n mukaan, mutta ei tämän lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaan, tulee hakea hyväksymistä vuoden kuluessa lain voimaantulosta.

Eläimiä tai niistä saatuja tuotteita Euroopan unionin ulkopuolelle vievän toimijan tulee rekisteröityä 70 §:n mukaisesti sekä ilmoitettavia eläintauteja tutkivan laboratorion tulee tehdä 81 §:ssä tarkoitettu ilmoitus vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Samassa määräajassa pitopaikasta vastuussa olevan toimijan tulee laatia kirjallinen kuvaus alkutuotantopaikassa noudatettavista eläin-

taudeilta suojautumiseen liittyvistä menettelytavoista. Tämän lain 43 §:n 1 momentissa tarkoitetun teurastamon, eläintarhan, sperman keräysaseman ja eläinlääkinnällisen rajatarkastusaseman tulee laatia mainitussa lainkohdassa tarkoitettu valmiussuunnitelma vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta. Elintarviketurvallisuusviraston tulee laatia 18 §:ssä

tarkoitettu seurantasuunnitelma vuoden kuluessa tämän lain voimaantulosta.

Kumottavan lain nojalla tehtyjä päätöksiä koskevat valitukset, jotka ovat tämän lain tullessa voimaan vireillä maaseutuelinkeinojen valituslautakunnassa, siirretään toimivaltaisen hallinto-oikeuden ratkaistaviksi.

Helsingissä 14 päivänä kesäkuuta 2013

Tasavallan Presidentti
SAULI NIINISTÖ

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*